

Curierul Adventist

Organ al Cultului Creștin Adventist de Ziua a Șaptea
din Republica Socialistă România

CÎND CUIBUL RĂMÎNE GOL

Expresia „cuib gol” denumește familia în perioada de mijloc a vieții după plecarea copiilor prin căsătorie. Copiii influențează pe soți nu numai atunci când soseser dar și atunci cînd îi părăsesc. Plecarea din familie a ultimului copil înseamnă un risc sporit de conflict între soți, acționînd ca un fel de catalizator. Din nou soțul și soția stau față în față unul cu altul așa cum n-au mai avut nevoie s-o facă de multă vreme. Cu cit ei evită mai mult această „întîlnire”, cu atît ruptura dintre ei se adîncește.

De ce plecarea copiilor cere mamei și taților un mare efort de adaptare? Nu este ea mai degrabă o ușurare? Iată de exemplu o mamă care s-a devotat copiilor ei în așa măsură încît a petrecut cea mai mare parte a vieții conducînd gospodăria și îngrijind pe copii. Ea și-a dobîndit prestigiul și satisfacțiile din exercitarea rolului de mamă. Un program de viață modelat după cerințele copiilor devenise a doua ei natură. Și acum acest program își pierde motivația: copiii au plecat de acasă. Acum ea nu știe de ce să se apuce, nu-și găsește nici un rost al vieții și s-ar simți foarte vinovată să se ocupe și de ea însăși. O mamă spunea cînd ultima ei fiică s-a căsătorit: „Mă simt ca și cînd aș fi pe moarte”. Totuși viața va continua pentru încă douăzeci sau patruzeci de ani. Pentru acești ani ea nu s-a pregătit. Ea „nu a avut timp să fie tovarășa soțului ei”. Acum, după o viață de slujire istovitoare, „ea se trezește, dîndu-și seama că aproape a ajuns o străină în propriul cămin” (MH 360.369).

Dar „cuibul gol” înseamnă o pierdere și pentru tată, care poate să sufere foarte mult cînd ultimul copil își ia cărțile și discurile sau hainele de sport care pînă atunci stăteau împrăștiate prin toată casa.

Copilul care la șase ani fusese fetița mamei devenise între timp mîndria tatălui, și cînd ea pleacă, el rămîne pustiit. Casa rămîne goală, liniștită și plină de amintiri.

Însă viața nu s-a terminat aici! Soțul și soția pot avea în față încă douăzeci sau chiar patruzeci de ani împreună! Dar, în mare măsură, energia necesară adaptării pare că s-a epuizat. Entuziasmul începutului s-a domolit și tensiunea creatoare a atracției dintre soți a scăzut. Anii îndelungați în care soții au purtat răspunderi diferite au lăsat în urmă o anumită detașare și înstrăinare între ei. În plus, uneori se anunță slăbiciunile fizice și suferințele anilor părului alb.

Alteori trebuie purtată și răspunderea îngrijirii părinților foarte bătrîni. Cineva spunea că pentru asta trebuie să ai deodată „darurile și calitățile de diplomat, de șef de guvern și de sfînt”. În mod deosebit cînd părintele îngrijit este o mamă și ea nu dorește să renunțe la rolul de conducere a gospodăriei, încercarea ei de a domina duce la tensiuni și conflicte, care apoi vor genera simțăminte de vinovăție și chiar nemulțumiri între soți.

UN ROL NOU: BUNICII

În același timp soții încep o nouă carieră, aceea de bunici. În funcție de modul de gîndire, starea de sănătate, ocupația și distanța care separă familia părinților de familia copiilor, sînt mai multe stiluri de a fi bunici, de la bunicii care înlocuiesc total pe părinți în creșterea copiilor pînă la bunicii care sînt doar o figură îndepărtată, apărînd numai în ocazii deosebite, de la bunicii care își asumă rolul de transmițători ai înțelepciunii și disciplinei, ocupîndu-se de instrui-

rea manuală, școlară și religioasă a nepoților pînă la bunicii care se bucură să se joace cu nepoții dar nu își asumă nici o răspundere.

Fiecare dintre aceste roluri oferă satisfacții dar generează și dificultăți. Unii bunici se vor simți exploatați iar alții neprețuiți. Unii vor deplînge tot timpul incapacitatea părinților de a-și disciplina eficient copiii iar alții vor avea impresia că nepoții nu sînt destul de mult iubiți și menajați de părinții lor.

Dar întorcîndu-ne la imaginea din titlu, pentru familiile care au avut în centru pe copii, situația care generează cele mai multe greutăți de adaptare este plecarea copiilor, plecarea lor fizică, prin mutare pentru serviciu sau căsătorie, plecarea lor afectivă, prin căsătorie și eventual plecarea lor spirituală, cînd copiii aleg un drum de viață pe care părinții nu-l pot aproba.

Nu rareori părinții sînt defavorabili prietenilor copiilor lor și apoi nu sînt de acord cu alegerea făcută pentru căsătorie. Ei se opun căsătoriei, și în atmosfera luptei climatul familiei suferă foarte mult.

De obicei copiii „ciștigă”, dar relațiile ulterioare normale dintre familia copiilor și cea a părinților vor fi dificile. Iată și alte așteptări și atitudini care îngreuiază acomodarea cu situația nouă: (1) așteptări din partea părinților că ei vor avea aceeași relație cu copiii lor ca înainte de căsătoria lor, și că vor avea cu ginerii sau nurorile aceleași relații ca și cu copiii; (2) tendința părinților de a da prea multe sfaturi; (3) diferențe în cultură, tradiții și mentalități care duc la criticism; (4) sentimentul părinților

Continuare în pag. 7)

NR. 5

SEPTEMBRIE — OCTOMBRIE 1988

ANUL LXV

Scumpi frați, stimate surori,
Iubiți frați conlucrători,

La începutul lucrării Sale publice, Isus Hristos, Fiul Celui Atotputernic și Mintuitorul neamului omenesc, a ținut să atragă atenția ucenicilor Săi, celor de atunci și celor de astăzi, că sintem cu toți parte dintr-un întreg și nu entități izolate.

Învățând pe urmașii Săi să se roage, El S-a rugat: „Tatăl nostru care ești în ceruri! Sfințească-se Numele Tău“ (Matei 6,9). Origine comună, fii ai aceluiași Tată, legați cu legături ce nu pot fi anulate, iată ce ar trebui să nu uităm niciodată. Nu sintem singuri! Nu!

Un poet de prin secolul al XVII-lea înțelegea astfel acest mare adevăr:

„Nici un om nu este o insulă, în totul numai el singur; fiecare om este o bucată dintr-un continent, o bucată dintr-un ocean! Dacă o bucată de pământ ar fi luată de apa oceanului, atunci... Europa ar fi mai mică, așa cum mai mic ar fi un promontoriu, sau cum ar fi mai mică bucata de pământ a prietenului tău sau chiar bucata ta de pământ! Moartea fiecărui om mă împuținează, pentru că sint cuprins în oceanele și continentele omenirii. De aceea, niciodată nu căuta să aflu pentru cine bate clopotul, căci dangățul lui este... pentru tine“ (John Donne — Devotions).

„Moartea fiecărui om mă împuținează!“ Aceasta înseamnă identitatea comuniunii frățești și a iubirii ce pornește de la Cel care, iubindu-ne, ne-a iubit până la capăt și a pecetluit cu viața Sa identificarea Sa cu neamul omenesc și aspirațiile lui spre veșnicie. Nimeni nu poate trăi singur! Ca oameni sintem mai mult decît numai niște membre separate. Noi sintem părți ale unui întreg, un tot ce are viața și funcționalitatea numai atunci cînd părțile sint bine sudate laolaltă.

La fel stau lucrurile și cu biserica ai cărei membri și slujitori sintem. Hristos este capul trupului (bisericii) și noi, spune apostolul Pavel, sintem membrele lui. Astfel avem valoare și putere, numai atunci cînd acționăm ca un tot. De fapt, nici un credincios nu poate să manifeste toate fațetele caracterului înființat al lui Hristos, așa cum nici o singură parte sau organ al corpului nu poate îndeplini toate funcțiile trupului. Trebuie să recunoaștem marele adevăr, și anume că este nevoie de fiecare dintre noi în biserică.

Apostolul Pavel a înțeles cel mai bine și mai profund acest principiu al relației fiecărui membru cu ceilalți frați și celelalte surori din biserică și toți laolaltă în Hristos. El spune prin inspirație divină:

„După cum trupul este unul și are multe mădulare, și după cum toate mădularele trupului, măcar că sint mai multe, sint un singur trup — tot așa este și Hristos. Noi toți, în adevăr, am fost botezați de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup... Fapt este că sint mai multe mădulare, dar un singur trup... Voi sînteți trupul lui Hristos, și fiecare, în parte, mădularele lui“ (1 Cor. 12,12-27).

Înțelegem mai bine de ce spunea Mintuitorul: „Eu și Tatăl una sintem“ (Ioan 10,30). De aceea, tot ceea ce lovește în această identificare, această unitate, a întregului acestei biserici, trebuie evitat, așa cum

sintem gata a face totul pentru a evita o îmbolnăvire a trupului nostru. Orice manifestare a lipsei de unire, orice greșită înțelegere sau lipsă de împreună simțire în biserică este un lucru străin lui Hristos și aduce tulburare și suferință corpului Său. Este asemenea unui accident sau unei boli ce a afectat întregul corp.

Păcatul este un asemenea accident pentru corpul lui Hristos. Iar vinovăția păcatului este asemenea unei boli, unei afecțiuni ce trebuie tratată.

Parafrazînd pe Donne am putea spune: „Păcatul unui singur om mă împuținează“; căci este un lucru extraordinar de minunat ca această perfectă legătură a noastră cu Hristos și corpul Său să ne facă în stare să avem pentru cei din jurul nostru aceleași simțăminte pe care le avea Hristos. Și să reținem de asemenea faptul că astăzi, ca întotdeauna, singura cale prin care El își manifestă dragostea Lui este... prin noi, prin membrele trupului Său. Cită responsabilitate, cită slavă! De aceea, Dumnezeu a dat bisericii diferite daruri spirituale.

În 1 Corinteni 12, apostolul Pavel prezintă relația comună a membrilor unui trup, atît pe orizontală, unele cu altele, cit și pe verticală, a acestora cu Hristos. Aceasta determină conținutul capitolului 13, acest poem al dragostei ce nu este imposibil de realizat, căci ea nu constituie decît funcția normală a corpului lui Hristos. Acest lucru vrea să-l demonstreze aici Pavel. El scoate în evidență această unire a diferitelor membre ale corpului cu Hristos și cum acționează ea în viața practică. Cînd trupul lui Hristos va exprima în trăirea lui dragostea lui Hristos, acest lucru se va vedea în mod clar. Fiecare dintre noi va decide fie pentru, fie împotriva acestei finale descoperiri a dragostei lui Hristos și manifestării ei în viața noastră zilnică.

Numai în acest fel vom sfinți Numele cel veșnic al lui Dumnezeu. Numai astfel rugăciunea noastră va fi rugăciunea vieții și ființei noastre ori de cite ori vom rosti: „Tatăl nostru care ești în ceruri! Sfințească-se Numele Tău“.

Dumitru Popa

Revista Curierul Adventist este organul oficial al Cultului Creștin Adventist de Ziua a Șaptea din Republica Socialistă România

Apare la două luni, sub conducerea unui comitet de redacție format din: Dumitru Popa, redactor-șef;

Nelu Dumitrescu, Nicolae Popescu, Adrian Bocăneanu, Apostol Chelbegeanu și Iosif Gyéresi

Redacția și administrația:

București, str. Plantelor nr. 12 — Sect. 2.
Tel. 20.42.07

ADEVARUL

AȘA CUM ESTE EL ÎN ISUS HRISTOS!

„Dumnezeu, Tatăl cel veșnic, este Creatorul, Izvorul, Susținătorul și Stăpînul a toată creațiunea. El este drept și sfînt, milos și îndurător, încet la minie, plin de bunătate și credincioșie. Calitățile și puterea manifestate în Fiul și Duhul Sfînt sînt de asemenea atribute ale Tatălui“.

— Puncte fundamentale, 3 —

DUMNEZEU TATĂL

Judecata cerului este aproape să înceapă. Jilțuri de foc cu roți în flăcări sînt aduse și așezate la locul lor. Cel Îmbătrînit de zile își ocupă locul. Maiestuos în înfățișarea Sa, îmbrăcat într-o mantie imaculată, El prezidează completul de judecată și prezența Sa de temut este simțită peste vasta asistență. O mare mulțime de martori stă înaintea Lui. Judecata începe și lucrările ei s-au deschis cu prezentarea nesfîrșitelor ei rapoarte.

Acesta este momentul pe care îl aștepta întreg universul. În cele din urmă Dumnezeu Tatăl va aduce la îndeplinire judecata Sa împotriva oricărei nelegiuiri. Care va fi oare verdictul judecății Sale? O tăcere apăsătoare se face simțită. Apoi sentința este rostită: „Și a făcut dreptate sfinților Celui Prea Înalt,

și a venit vremea cînd sfinții au luat în stăpînire împărăția“ (Dan. 7,22).

Strigăte de bucurie și mulțumire umplu cerul. „A Celui ce șade pe scaunul de domnie și a Mielului să fie lauda, cîntea, slava și stăpînirea în vecii vecilor“ (Apoc. 5,13). În final, caracterul lui Dumnezeu este văzut în toată slava sa, iar Numele Său minunat este discolpat în tot universul.

PUNCTE DE VEDERE CU PRIVIRE LA TATĂL

Dumnezeu Tatăl a fost în mod frecvent înțeles greșit. Mulți sînt cunoscători ai misiunii Domnului Hristos pe pămînt în favoarea neamului omenesc, sînt la curent cu rolul Duhului Sfînt în viața celui credincios, dar ce anume are de a face Tatăl cu noi? Este El oare așa de departe de lumea noastră, El, cauza primară, redefinită și nemișcată în contrast cu ceea ce știm a fi Fiul și Duhul Sfînt?

Unii au identificat pe Tatăl ca fiind Dumnezeul Vechiului Testament și-L descriu ca fiind un Dumnezeu al răzbnării, așa cum este definit de legea talionului: „Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte“ (Exod 21,24), un Dumnezeu categoric, exact, care pretinde lucrări desăvîrșite, și multe altele, în contrast cu Dumnezeul cel iubitor al Noului Testament. Ce ne descoperă însă Sfînta Scriptură?

DUMNEZEU TATĂL ÎN VECHIUL TESTAMENT

Este oare adevărat faptul că Noul Testament prezintă un Dumnezeu iubitor ce insistă asupra înțoarcerii și a celuiilalt obraz (Matei

5,39) și de asemenea asupra parcurgerii și a „celei de a doua mile“ (Matei 5,41), în timp ce Dumnezeul Vechiului Testament este foarte mult asemenea unui fulger ce străpunge cerul bîntuit de furtună? Un Dumnezeu ce vine în istoria omenirii numai ca să judece așa cum a fost văzut pe muntele Sinai cu fulgere și tunete, sau cu amenințarea cu moartea dacă cumva, cineva îndrăznea chiar și numai să se atingă de munte (Exod 19,12)?

Cine este acest Dumnezeu de la Sinai? Noul Testament ne descoperă identitatea Lui. În timpul unei discuții cu iudeii Isus Hristos Se identifică pe Sine ca fiind Dumnezeul Vechiului Testament. El a spus: „Mai înainte ca să se nască Avraam, Eu sînt“ (Ioan 8,58). Prin aceasta El voia să spună că Dumnezeu care S-a descoperit lui Moise sub numele „Eu sînt“ (Exod 3,14), Cel ce există prin Sine, nu era altcineva decît El. Astfel, în Vechiul Testament Dumnezeu Tatăl S-a descoperit lumii prin calitățile și puterea manifestate în persoana lui Dumnezeu-Fiul mai înainte ca Acesta să ia asupra-Si natura noastră omenească. A susține, deci, că Dumnezeul Vechiului Testament și Dumnezeu Fiul, Isus Hristos, înfățișat în Noul Testament, sînt opuși (incompatibili) ar însemna să susții că Isus Hristos a prezentat două descoperiri opuse ale lui Dumnezeu. Să vedem însă cum descoperă Fiul lui Dumnezeu pe Dumnezeu Tatăl în Vechiul Testament.

UN DUMNEZEU MILOSTIV — La Sinai Fiul lui Dumnezeu a demonstrat adevăratul caracter al Tatălui atunci cînd a trecut pe dinaintea lui Moise și a strigat: „Domnul, Dumnezeu este un Dumnezeu plin de îndurare și milostiv, încet la minie, plin de bunătate și credincioșie, care își ține dragostea pînă în mii de neamuri de oameni, iartă fărădelegea, răzvrătirea și păcatul, dar nu socotește pe cel vinovat drept nevino-

CUPRINS

● Cînd cuibul rămîne gol	1
● De la inimă... la inimă	2
● Adevărul așa cum este el în Isus Hristos	3
● Realizări	5
● Omul în ajutorul omului	8
● O teologie a hirotonirii	11
● De la Sabat ... la duminică	13
● Textul de cugetat	16
● El va fi un locaș sfînt	17
● In memoriam	18-19
● Din viața Bisericii	20
● Sfîrșit de cale	20

vat, și pedepsește fărădelegea părinților în copii și în copiii copiilor lor pînă la al treilea și al patrulea neam" (Exod 34,6,7). Caracterul Său descoperă faptul că El este în primul rînd un Dumnezeu milostiv. Și totuși mila nu iartă orbește pe oricine, ci ea este călăuzită de principiul de dreptate.

Dumnezeu Și-a exprimat acum dorința de a fi prietenul omului, ca să fie cu el. El a spus lui Moise: „Să-Mi faci un locaș sfînt, și Eu voi locui în mijlocul lor" (Exod 25,8). Acest sanctuar a devenit punctul central al vieții și experienței spirituale a poporului Israel, pentru că era locul locuinței lui Dumnezeu.

UN DUMNEZEU AL LEGĂMINTULUI — Doritor să stabilească legături trainice, Dumnezeu a făcut legămint cu poporul Său, cum de exemplu cu Noe (Gen. 9,1-17) și Avraam (Gen. 12,1-3,7; 13,14-17; 15,1,5,6; 17,1-8; 22,15-18). Aceste legămint ne descoperă un Dumnezeu personal, iubitor și interesat în binele nostru. Lui Noe El i-a dat asigurarea că anotimpurile se vor succeda cu regularitate (Gen. 8,22) și că niciodată nu va mai fi un potop care să nimicească pămîntul (Gen. 9,11); lui Avraam El i-a promis că va avea mulți urmași (Gen. 15,5-7) și o țară în care să poată locui (Gen. 15,18; 17,8). Practic, El este interesat în problemele de fiecare zi ale poporului și El le-a vorbit de nevoie lor.

DUMNEZEU RĂSCUMPARĂTORUL — El a fost Dumnezeul exodului care în mod minunat a condus un popor de sclavi spre libertate și S-a descoperit pe Sine ca Răscumparător al lor. Acest uimitor act al salvării constituie fundamentul pentru întreg Vechiul Testament și un exemplu al dorinței Sale de a elibera din punct de vedere spiritual pe poporul Său. El ne spune că Dumnezeu nu este distant, neobservat, o Persoană lipsită de interes, ci Unul care este implicat foarte mult în problemele noastre.

Psalmi, în mod deosebit, înfățișează răspunsul profund uman în fața vastității atotcuprinzătoare a iubirii lui Dumnezeu. „Cînd privesc cerurile — lucrarea minilor Tale — luna și stelele pe care le-ai făcut, îmi zic: Ce este omul, ca să Te gîndești la el? Și fiul omului, ca să-l bagi în seamă" (Ps. 8,3,4). „Te iubesc din inimă, Doamne, tîria mea! Doamne, Tu ești stîncă mea, cetățuia mea, Izbăvitorul meu! Dumnezeule, Tu ești stîncă mea, în care mă aseund, scutul meu, tîria care mă scapă, și întăritura mea" (Ps. 18,1,2). „Căci El nici nu disprețuiește, nici nu urăște necazurile celui nenorocit" (Ps. 22,24).

UN DUMNEZEU AL SCĂPĂRII — **AL REFUGIULUI.** David a văzut pe Dumnezeu ca Unul în care oamenii în mod individual pot găsi

scăpare — ceva foarte asemănător cu cele șase cetăți de scăpare din Israelul antic care adăposteau pe fugarii nevinovați. Aceste locuri de scăpare, cum și tema repetată a „refugiului" din psalmi, ne înfățișează pe Isus Hristos, dar Tatăl este și El cuprins. Dumnezeirea a fost un refugiu. „Căci El mă va ocroti în coliba Lui, în ziua necazului, mă va ascunde sub acoperișul cortului Lui, și mă va înălța pe o stîncă" (Ps. 27,5). „Domnul este tîria mea și scutul meu; în El mi se încrede inima, și sînt ajutat. De aceea îmi este plină de veselie inima și-L laud prin cîntările mele" (Ps. 28,7). „Dumnezeu este adăpostul și sprijinul nostru, un ajutor care nu lipsește niciodată în nevoie" (Ps. 46,1). „Cum este înconjurat Ierusalimul de munți, așa înconjoară Domnul pe poporul Său, de acum și pînă în veac" (Ps. 125,2).

Descriind în mod simplist pe Dumnezeu ca fiind un Dumnezeu al răzbunării, Unul de care trebuie să te temi, aceasta ar fi contrar tabloului lui Dumnezeu așa cum este El prezentat în Vechiul Testament. Psalmistul nu exprimă teamă, ci el tinjește tot mai mult după Dumnezeu său: „Cum dorește un cerb izvoarele de apă, așa Te dorește sufletul meu pe Tine, Dumnezeule! Sufletul meu insetează după Dumnezeu, după Dumnezeul cel viu; cînd mă voi duce și mă voi arăta înaintea lui Dumnezeu?" (Ps. 42,1,2). El exclamă de asemenea: „Mare este Domnul și laudat de toți, în cetatea Dumnezeului nostru, pe muntele Lui cel sfînt" (Ps. 48,1). Din propria sa experiență, David mărturisește: „Incredințezi-ți soarta în mîna Domnului, și El te va sprijini. El nu va lăsa niciodată să se clatine cel neprihănit" (Ps. 55,22). „Popoare, în orice vreme încredințați-vă în El, vărsați-vă inimile înaintea Lui! Dumnezeu este adăpostul nostru" (Ps. 62,8). „Un Dumnezeu îndurător și milostiv, îndelung răbdător și bogat în bunătate și în credințioșie" (Ps. 86,15).

UN DUMNEZEU AL IERTĂRII. Nu este de mirare că după săvîrșirea păcatului său, David se ruga: „Ai milă de mine, Dumnezeule, în bunătatea Ta! După îndurarea Ta cea mare, șterge fărădelegile mele!... nu mă lepăda de la fața Ta, și nu lua de la mine Duhul Tău cel Sfînt" (Ps. 51, 1,11). El a fost mîngîiat de asigurarea că Dumnezeu este uimitor de milostiv: „Cît sînt de sus cerurile față de pămînt, atît este de mare bunătatea Lui pentru cei ce se tem de El; cît este de departe răsăritul de apus, atît de mult depărtează El fărădelegile noastre de la noi. Cum se îndură un tată de copiii lui, așa se îndură Domnul de cei ce se tem de El. Căci El știe din ce sîntem făcuți; Își aduce aminte că sîntem țărîni" (Ps. 103, 11-14). „Domnul

este milostiv și plin de îndurare, îndelung răbdător și plin de bunătate. Domnul este bun față de toți, și îndurările Lui se întind peste toate lucrările Lui" (Ps. 145,8,9).

„Îmi vei arăta cărarea vieții, înaintea Feței Tale sînt bucurii nespuse, și desfătări veșnice în dreapta Ta" (Ps. 16, 11). Ruga lui era: „Un lucru cer de la Domnul, și-l doresc fierbinte; aș vrea să locuiesc toată viața mea în Casa Domnului, ca să privesc frumusețea Domnului, și să mă mîpunez în Templul Lui" (Ps. 27, 4). Nu este el oare acela care a exclamat: „Gustați și vedeți ce bun este Domnul! Ferice de omul care se încrede în El" (Ps. 34, 8)?

UN DUMNEZEU AL BUNĂTĂȚII. Psalmii sînt plini de relatări ale bunătății lui Dumnezeu față de ființele omenesti, cum și de răspunsul laudelor și al adorării aduse personal lui Dumnezeu, unui Dumnezeu înțelegător, răbdător și drept. Căci El este acela care „face dreptate celor asupriți, dă pline celor flămînzii; Domnul izbăvește pe prinșii de război, Domnul deschide ochii orbilor; Domnul îndreaptă pe cei încovoiați; Domnul iubește pe cei neprihăniți. Domnul ocrotește pe cei străini, sprijinește pe orfan și pe văduvă" (Ps. 146, 7-9). Ce reprezentare uriașă a lui Dumnezeu ne este dată aici în psalmi.

UN DUMNEZEU AL CREDINȚIOSIEI. În ciuda făgăduințelor făcute cum că va fi binecuvîntat din belșug, Israel — poporul lui Dumnezeu — s-a dovedit a fi necredincios față de El în mare parte din istoria națiunii (Lev. 26; Deut. 28). Vechiul Testament ne prezintă pe Dumnezeu iubind pe Israel așa cum cineva iubește pe soția lui necredincioasă. Cartea prorocului Osea este o ilustrare puternică a uimitoarei credințioșii a lui Dumnezeu în fața unei necredințioșii flagrante și a respingerii din partea celor ai Săi. Aici avem una dintre cele mai profunde revelații ale caracterului lui Dumnezeu. Dumnezeu continuă să întindă mîna Sa oferind șansă după șansă.

Deși Israel s-a descurajat datorită nenorocirilor cauzate de necredințioșia lui, Dumnezeu încă îl înconjură cu mila Lui. Adresîndu-Se lui Israel într-un mod foarte personal, El a spus: „Tu ești robul Meu, te aleg, și nu te lepăd! Nu te teme căci Eu sînt cu tine; nu te uita cu îngrijorare, căci Eu sînt Dumnezeul tău; Eu te întăresc, tot Eu îți vin în ajutor, Eu te sprijinesc cu dreapta Mea biruitoare" (Is. 41, 9,10).

Asigurarea a fost dată: „Dacă își vor mărturisi fărădelegile lor și fărădelegile părinților lor, călcările de lege pe care le-au săvîrșit față

de Mine... atunci inima lor netăiată împrejur se va smeri, și atunci vor plăti datorita fărădelegilor lor. Atunci Îmi voi aduce aminte de legământul Meu cu Iacov, Îmi voi aduce aminte de legământul Meu cu Isaac și de legământul Meu cu Avraam" (Lev. 26, 40—42).

Prin profetul Ieremia Dumnezeu cheamă: „Întoarce-te, necredincioasă Israel... nu voi arunca o privire întunecoasă împotriva voastră, căci sînt milostiv, zice Domnul" (Ier. 3, 12). Dumnezeu amintește adesea poporului Său că El este Răscumpărătorul lor. „Eu îți șterg fărădelegile ca un nor și păcatele ca o ceață; întoarce-te la Mine căci Eu te-am răscumpărat" (Is. 44, 22). Nu este de mirare că El putea spune: „Întoarceți-vă la Mine și veți fi mîntuiți, toți cei ce sînteți la marginile pămîntului! Căci Eu sînt Dumnezeu, și nu altul" (Is. 45, 22).

UN DUMNEZEU AL MÎNTUIRII ȘI RĂZBUNĂRII. Folosind tema „ziua cea mare a Domnului" profetii înfățișează experiența neamului omenesc atunci cînd Dumnezeu va acționa în favoarea poporului

Său la sfîrșitul timpului. Aceasta va fi o zi a mîntuirii pentru poporul Său, dar o zi a secotelilor pentru vrăjmașii Săi. „Spuneți celor slabi de inimă: Fiți tari și nu vă temeți! Iată, Dumnezeul nostru, răzbunarea va veni, răsplătirea lui Dumnezeu; El însuși va veni și va mîntui. Atunci se vor deschide ochii orbilor, se vor deschide urechile surzilor; atunci schiopul va sări ca un cerb și limba mutului va cînta de bucurie; căci în pustie vor țîșni ape, și în pustietate pîraie; marea de nisip se va preface în iaz și pămîntul uscat în izvoare de ape" (Is. 35, 4—7).

DUMNEZEU TATĂL. În cuvîntul pe care Moise l-a adresat națiunii iudaice, el se referea la Dumnezeu ca la Tatăl lor care i-a răscumpărat: „Nu este El oare, Tatăl tău care te-a făcut (care te-a răscumpărat)? — trad. engl.) (Deutr. 32,6). Deci, prin răscumpărare, Dumnezeu a adoptat pe Israel ca fiu al Său. Isaia scria: „Doamne, Tu ești Tatăl nostru" (Is. 64,8; 63,16). Prin Maleahi, Dumnezeu confirmă acest lucru: „Eu sînt Tatăl" (Mal. 1,6 tr.

engl.). Aici, în Maleahi, calitatea de părinte a lui Dumnezeu este legată de Dumnezeu Creatorul: „N-avem toți un singur Tată? Nu ne-a făcut un singur Dumnezeu?" (Mal. 2,10). În felul acesta Dumnezeu Tatăl este legat în mod intim de poporul Său atît prin creațiune cît și prin răscumpărare.

În mod clar, părerea că Vechiul Testament înfățișează un Dumnezeu diferit în comparație cu Noul Testament este incorectă. Nu este nici un fel de dihotomie între cele două Testamente, după cum nu este nici un fel de nepotrivire sau contradicție între cele trei persoane ale Treimii Divine.

DUMNEZEU TATĂL ÎN NOUL TESTAMENT

Noul Testament prezintă pe Dumnezeu Tatăl ca fiind originea tuturor lucrurilor, ca Tatăl al tuturor adevăraților credincioși, și într-un sens unic, ca Tatăl al lui Isus Hristos.

REALIZĂRI ● REALIZĂRI ● REALIZĂRI ● REALIZĂRI ● REALIZĂRI ● REALIZĂRI ● REALIZĂRI

— BORȘA : MICROHIDROCENTRALĂ AUTOMATIZATĂ

La cîțiva kilometri în monte de complexul turistic Borșa a fost pusă în funcțiune o nouă microhidrocentrală, prima din salba ce se află în construcție aici. Ea are o putere instalată de 700 kW și este prima hidrocentrală de capacitate mică din această zonă cu funcționare automatizată. La această oră, lucrările sînt avansate la cea de a doua microhidrocentrală Borșa-Complex, care va avea o capacitate dublă decît prima. De asemenea, constructorii au început în aceste zile lucrările la a treia microhidrocentrală care se va înălța lîngă modernul spital din Borșa. Alte asemenea obiective se află pe planșetele proiectanților, care se vor materializa pe cursurile de apă din zonă.

— MĂCIN : SPOREȘTE ZESTREA EDILITARĂ

În orașul Măcin au fost date în folosință noi apartamente pentru oamenii muncii. Tot aici se finalizează lucrările la alte două blocuri, între care unul va dispune de 60 de garsoniere destinate tinerilor de la întreprinderea de tricotaje și din alte unități economice ale orașului. Totodată, constructorii au început lucrările la un nou ansamblu de locuințe.

— BUCUREȘTI : — COLOCVIU ȘTIINȚIFIC

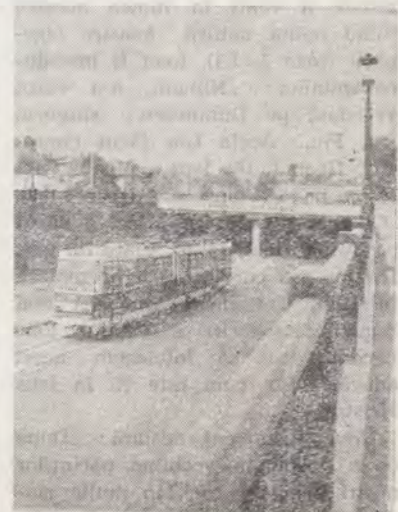
În Capitală va avea loc cea de a 29-a ediție a cursurilor de vară și colocviilor științifice de limba, literatură, istoria și arta poporului român. Organizată de Universitatea din București, la actuala ediție și-au anunțat participarea cadre didactice, cercetători, studenți din 21 de țări ale lumii, fapt ce confirmă interesul și prestigiul de care se bucură cultura noastră peste hotare.

În programul cursurilor, care se vor încheia la 15 august, figurează prelegeri privind formarea și evoluția limbii române, dimensiunile valorice ale istoriei noastre literare, folclorul autohton, aspecte din istoria patriei, poziția statului român în problemele fundamentale ale vieții internaționale. În program sînt incluse, de asemenea, concerte și spectacole, proiecții de filme, vizite la obiective culturale și turistice din Capitală.

UN FRUMOS SUCCES AL ELEVILOR ROMANI

La cea de-a 29-a ediție a Olimpiadei Internaționale de matematică a elevilor, care a avut loc în capitala Australiei, echipa Româ-

niei a reușit un frumos succes, clasîndu-se pe locul al doilea între 49 de țări participante. Cei șase elevi care au reprezentat culorile patriei la această prestigioasă competiție științifică a tineretului școlar li s-au conferit două premii I — cu punctaj maxim — pentru lucrările foarte bune prezentate de Adrian Vasîu, de la Liceul de matematică-fizică nr. 2 din Cluj-Napoca și Dan Nicușor Daniel, de la Liceul industrial „Radu Negru" din Făgăraș, județul Brașov.

BUCUREȘTI — Pasajul Mărășești

TATA A TOATA CREATIUNEA. În Noul Testament, numele „Tată” este aplicat lui Dumnezeu ca origine, izvor al Creațiunii. Apostolul Pavel declară că „nu este decât un singur Dumnezeu, Tatăl de la care vin toate lucrurile, și pentru care trăim și noi, și un singur Domn: Isus Hristos prin care sînt toate lucrurile și prin El și noi” (1 Cor. 8, 6; Evr. 12,9; Ioan 1,17). El mărturisește: „Imi plec genunchiul înaintea Tatălui Domnului nostru Isus Hristos, din care își trage numele orice familie, în ceruri și pe pămînt” (Efes. 3, 14.15).

TATAL TUTUROR CREDINCIOSILOR. Într-un sens spiritual Dumnezeu este Tatăl tuturor credincioșilor. Acum relația nu mai este între Dumnezeu și poporul Israel, ci între Dumnezeu și cei credincioși în mod individual. Isus Hristos personal a stabilit regulile necesare stabilirii legăturii cu Tatăl nostru cel ceresc (Matei 5,45; 6,6—15). Această legătură este stabilită prin credința în Isus Hristos și acceptarea Lui. Ioan spune: „Dar tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în Numele Lui, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu, născuți nu din sînge, nici din voia firii lor, nici din voia vreunui om, ci din Dumnezeu” (Ioan 1, 12.13).

Prin răscumpărarea realizată de Isus Hristos credincioșii sînt adoptați ca fii și deei copii ai lui Dumnezeu. Apoi Duhul Sfînt intervine făcînd posibilă legătura, comunicarea lor cu Tatăl. Apostolul Pavel spune că Isus Hristos a venit „ca să răscumpere pe cei ce erau sub Lege, pentru ca să căpătăm înfierea. Și pentru că sînteți fii, Dumnezeu ne-a trimis în inimă Duhul Fiului Său care strigă: „Avă”, adică „Tată” !” (Gal. 4, 5.6; Rom. 8, 15.16).

ISUS DESCOPERĂ PE TATAL. Concepția cea mai profundă cu privire la Dumnezeu Tatăl o obținem prin Dumnezeu Fiul, atunci cînd El, ca o autorevelare a lui Dumnezeu, a venit în lumea aceasta luînd haina naturii noastre omenești (Ioan 1, 14). Ioan Îl introduce spunînd: „Nimeni n-a văzut vreodată pe Dumnezeu; singurul Lui Fiou... Acela L-a făcut cunoscut” (Ioan 1, 18). Isus a spus: „Căci M-am pogorît din cer...” (Ioan 6, 38). „Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl” (Ioan 14, 9). Viața lui Isus Hristos așa cum este ea prezentată în Noul Testament este cea mai bună descoperire a Tatălui. Este necesar deci să înțelegem acest adevăr așa cum este El în Isus Hristos.

Noul Testament declară: „După ce a vorbit în vechime părinților noștri prin prooroci, în multe rînduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfîrșitul acestor zile, ne-a

vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor, și prin care a făcut și veacurile. El, care este oglindirea slavei Lui, și întipărirea ființei Lui, și care ține toate lucrurile cu Cuvîntul puterii Lui, a făcut curățirea păcatelor și a șezut la dreapta Măririi în locurile prea înalte” (Evr. 1,1—3). Isus a putut mărturisi în rugăciunea Sa înălțată Tatălui Său: „Am făcut cunoscut Numele Tău oamenilor, pe care Mi i-ai dat din lume” (Ioan 17,6).

1. UN DUMNEZEU AL IUBIRII. Isus spunea adesea în Numele Tatălui: „Dar Eu vă spun: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvîntați pe cei ce vă blestăamă, faceți bine celor ce vă urăsc, și rugați-vă pentru cei ce vă asupresc și vă prigonesc, ca să fiți fii ai Tatălui vostru care este în ceruri. Căci El face să răsară soarele Său peste cei răi și peste cei buni, și dă ploaie peste cei dreپți și peste cei nedreپți” (Mat. 5,44.45). „Răsplata voastră va fi mare, și veți fi fii Celui Prea Înalt, căci El este bun și cu cei nemulțumitori și cu cei răi. Fiți dar milostivi, cum și Tatăl vostru este milostiv” (Luca 6,35.36).

Aplecîndu-Se și spălînd picioarele celui ce avea să-L vîndă (Ioan 13,5.10—14). Isus a descoperit natura iubitoare a Tatălui așa cum este ea. În timp ce Isus Hristos a hrănit mulțimile flămînde (Marcu 6,39—44; 8,1—9), a vindecat pe surzi (Marcu 9,17—29), a făcut pe muți să vorbească (Marcu 7,32—37), a deschis ochii orbilor (Marcu 8,22—26), a făcut pe paralizați să meargă (Luca 5,18—26), a vindecat pe leproși (Luca 5,12.13), a scos afară demonii (Matei 15,22—28; 17,14—21), a înviat pe cei morți (Marcu 5,35—43; Ioan 11,1—45) și a iertat pe cei păcătoși (Ioan 8,3—11), în toate acestea vedem pe Tatăl amestecîndu-Se printre oameni, dîndu-le viața Lui, eliberîndu-i, dîndu-le nădejde și îndreptîndu-i către un pămînt nou.

Dumnezeu Tatăl se descoperă pe Sine prin viața și lucrarea lui Isus. Isus Hristos a fost unică și autentică descoperire a Tatălui făcută omenirii. De aceea pe bună dreptate El a putut spune: „Cine M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl” (Ioan 14,9).

2. UN DUMNEZEU CARE DĂ. În spatele descoperirii de către Isus a calităților și puterii Tatălui se află adevărul despre Dumnezeu Tatăl, înfățișîndu-L ca un Dumnezeu care dă. El a dat la creațiune, a dat la Betleem, și a dat la Golgota. Să analizăm aceste trei cazuri de dăruire.

La creațiune, Tatăl și Fiul au lucrat împreună. Este adevărat că El a creat toate lucrurile prin Fiul (Evr. 1,2), dar El n-a făcut lucrul acesta de la mare distanță. Dumnezeu n-a pus mîna pe telefonul

Său și să ceară Fiului ca să aducă lumea la existență prin cuvîntul Său. Dumnezeu este omniprezent (Ier. 23,23.24). Cînd actul creațiunii a avut loc, El a fost acolo prezent. De aceea citim: „Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră” (Gen. 1,26). Ei au lucrat împreună.

Dumnezeu a dat viață ființelor omenești, în ciuda faptului că El știa că aceasta avea să ducă la agonia ce nu se poate spune în cuvînte și la moartea propriului Său Fiou. Căci Dumnezeu este atot-cunoscător, cunoscînd totul de-a lungul veșniciei (Ier. 37,16; Ps. 139,4; Is. 46,9.10). El știa că darul Său din Eden avea să mai solicite să dea iarăși în Betleem și la Golgota. Astfel că la început „Dumnezeu atît de mult a iubit lumea încît a dat pe singurul Lui Fiu” (Ioan 3,16).

Dar El nu numai că a dat pe Fiul Său. El S-a dat pe Sine. La Betleem, a fost deosebit de dureros pentru Tatăl să privească pe Fiul Său părăsînd fericirea și siguranța cerului, pentru greutățile și riscul trăirii pe o planetă poluată de păcat; să schimbe iubirea și adorarea îngerilor, pentru singurătate și ura celor păcătoși; să renunțe la viața cea bună și plăcută, pentru a pași pe drumul morții.

Golgota descoperă profunzimea caracterului Tatălui. Cînd Isus Hristos a strigat: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?” (Marcu 15,34), El n-avea nici o dovadă fizică a faptului că Tatăl era acolo cu El. Stînd pe cruce, gata să moară, cu păcatele lumii ca un zid ce-L despărțea de scumpul și iubitul Său Tatăl, El S-a prins de El prin credință, cunoscînd bine ce fel de Persoană a demonstrat El totdeauna că este. Cu ultima Sa suflare, Isus a spus în șoaptă: „Tată, în mîinile Tale Îmi încredințez duhul” (Luca 23,46), apoi S-a încrezut pe deplin în iubirea Tatălui ce Îi era bine cunoscută.

Și în adevăr, Tatăl nu L-a uitat, deși fiind un Înlocuitor, păcatul pe care Isus l-a luat pe deplin asupra Sa a blocat comuniunea Sa cu Tatăl. Tatăl fiind divin, a resimțit această despărțire și suferințele lui Hristos — în viața și moartea Sa — mult mai intens decît ar putea gândi ființele omenești. Ce mărturie puternică poate fi dată despre Tatăl! Aici crucea Golgotei descoperă — ca nicăieri în altă parte — adevărul despre Tatăl, așa cum este el în Isus Hristos.

După ce Isus Hristos S-a întors la Tatăl, mărturia Sa deosebită cu privire la Dumnezeu Tatăl a fost continuată de Dumnezeu Duhul Sfînt, care nu acționează în baza autorității Sale, ci în baza autorității lui Hristos. Continua prezență

a Duhului rămîne cu poporul Său și călăuzește fiecare persoană — cu o minte clară — în tot adevărul (Ioan 14,16.17; 16,13—15).

ISUS, CALEA SPRE TATĂL
Isus Hristos n-a venit numai să descopere pe Tatăl (Matei 11,27), ci El a venit de asemenea ca să fie calea noastră spre Tatăl. Isus a spus: „Eu sînt calea, adevărul și

viața, nimeni nu vine la Tatăl decît prin Mine” (Ioan 14,6). Mîntuirea nu este numai o îmbunătățire a relațiilor dintre Dumnezeu și neamul omenesc și a trăi în lume cu Hristos. Mîntuirea este întoarcerea la Dumnezeu — la întregul Treime Divină — Hristos conduce pe oameni înapoi la Tatăl.

Ioan leagă darul pe care Tatăl l-a făcut dînd pe Isus Hristos lumii păcătoase, cu darul prin care El Insuși ni Se dă astăzi. „Oricine iubește, este născut din Dumnezeu, și cunoaște pe Dumnezeu. Cine nu iubește, n-a cunoscut pe Dumnezeu pentru că Dumnezeu este dragoste... Și dragostea stă nu în faptul că noi am iubit pe Dumnezeu, ci în faptul că El ne-a iubit pe noi și a trimis pe Fiul Său ca jertfă de ispășire pentru păcatele noastre. Prea iubiților, dacă astfel ne-a iubit Dumnezeu pe noi, trebuie să ne iubim și noi unii pe alții. Nimeni n-a văzut vreodată pe Dumnezeu; dacă ne iubim unii pe alții, Dumnezeu rămîne în noi, și dragostea Lui a ajuns desăvîrșită în noi” (1 Ioan 4,7-12). Aceasta înseamnă că Tatăl este foarte aproape de fiecare persoană în parte. Dar este ceva mai mult în această apropiere. Adevărul așa cum este el în Isus Hristos ne spune că Isus nu este numai Dumnezeu. El este și om. La înălțarea Sa la cer, Isus Hristos S-a reîntors în ceruri și făcînd astfel, El a dus natura noastră omenească cu Sine chiar în prezența Tatălui. Acum, în Isus Hristos, neamul omenesc este reprezentat în mijlocul Treimii divine. Cît mai de aproape ar putea ceva să fie? În Isus Hristos Tatăl nu este mai departe de natura omenească decît este de Fiul Său. În Hristos, natura omenească a fost adoptată în mijlocul Dumnezeirii.

TATĂL CEL IUBITOR. Dumnezeu Tatăl este omniprezent. Aceasta înseamnă că El a fost totdeauna prezent în această lume în decursul luptelor ei. El nu este un stăpîn ce este absent. El nu S-a dus undeva, într-o parte a universului unde-I place mai mult, ca și cînd ar putea să-și limiteze omniprezența Sa. Nu, categorie nu! El a ales să fie cu poporul Său, căci dragostea este pentru altul, în mod deosebit atunci cînd „altul” este în nevoie.

Adevărul așa cum este el în Hristos deschide inima iubirii Tatălui pentru lume. Tatăl a iubit pe Fiul Său din veșnicie și va face lucrul acesta totdeauna. De asemenea, „în El Dumnezeu ne-a ales înainte de întemeierea lumii” (Ef. 1,4). De la întrupare El iubește pe Fiul Său de asemenea ca pe Unul care a devenit om. Iubind pe Fiul Său, El iubește pe Dumnezeu-Om, el iubește un Om pentru toți ceilalți. El iubește neamul omenesc.

Trei dintre parabolele Domnului Hristos înfățișează iubirea lui Dumnezeu pentru omenirea pierdută (Luca 15). Parabola oii pierdute ce ne arată că mîntuirea vine din inițiativa lui Dumnezeu și nicidecum pentru că este căutată. După

CÎND CUIBUL RĂMÎNE GOL

(urmare din pag. 1)

că ginerii sau nurorile nu le iubesc și nu le menajează suficient copiii; (5) locuirea împreună sau în apropiere a familiilor, și contacte frecvente care duc la o perturbare a rolurilor și amestec din afară; (6) dependența psihologică față de părinți a fetei căsătorite care poate produce resentimente în soțul ei; (7) sentimentul părinților că ei iubesc mult pe copiii lor căsătoriți dar că sînt iubiți de ei prea puțin; (8) amintirea persistentă a dezaprobării părinților față de căsătorie.

Nemulțumirile pot fi uneori extrem de intense, cum se reflectă în dramatica exclamație a Rebecăi: „M-am scrisbit de viață din pricina fetelor lui Het” (Geneza 27,46).

PREFERINȚE NEÎNTELEPTE

Mai multe istorisiri biblice conțin tema părinților care favorizează pe un copil în dauna altora și prezintă urmările dezastruoase ale acestor preferințe neînțelepte. Familia lui Isaac rămîne cu adevărat un „cuib gol”, un cămin pustiu, din cauza aceasta. Incapacitatea lui Isaac și a Rebecăi de a comunica constructiv cu privire la creșterea celor doi copii atît de deosebiți între ei și cu privire la acordarea binecuvîntării a deteriorat încet legătura dintre ei. Și așa cum se întîmplă adesea cînd soțul și soția au o relație săracă între ei, Isaac și Rebeca și-au alipit fiecare cîte unul dintre copii într-o relație surrogat care să umple golul sufletului lor. „Isaac iubea pe Esau, pentru că mîncă din vînatul lui” (Geneza 25,28). Isaac vedea în Esau pe atletul îndrăzneț și aspru — ceea ce cumva ar fi dorit și el să fie dar nu fusese niciodată. Mîncînd friptura vînatului lui Esau el se bucura ca de propria sa pradă. „Rebeca însă iubea mai mult pe Iacov”. El „stătea acasă în corturi”. Probabil că el vorbea cu Rebeca, o asculta cu interes și o ajuta. Rebeca a găsit în el un tovarăș — ceea ce Isaac încetase să mai fie.

Tragicul declin al relației dintre Isaac și Rebeca a ajuns pînă la trădare. Cum altfel ar putea fi numită acțiunea Rebecăi?

Cuvintele amare ale Rebecăi ilustrează de asemenea și durerea fără egal a părinților cînd copiii lor nu sînt la înălțimea așteptărilor. Și adesea ei nu sînt! Acum unii dintre ei iau decizii extrem de dure-roase și jenante pentru părinți, în ce privește căsătoria, cum am arătat, sau munca, religia, etc.

UN TABLOU SUMBRU ?

Da și nu! Nu este totuși de mirare că perioada „cuibului gol” este o „criză”, un timp de tranziții complexe și solicitante! Ea împletește pericole dar și privilegiu, entuziasm dar și dezgust de viață. Soții și soțiile trebuie să fie conștienți cum toate acestea se vor manifesta în cazul lor particular și să întîmpine criza în mod curajos și înțelept. Soților și soțiilor care prevăd sau constată deja că au rămas „în cuibul gol”, le sugerez să recitească, împreună, prima parte a articolului „Nu mai sînt doi, ci unul singur” din numărul unu (ianuarie-februarie 1988) al revistei noastre.

Ferice de soții și soțiile care vor aprecia și valorifica privilegiul de a fi din nou „în doi”. Numai atunci cînd soțul și soția pot stabili o relație strînsă, asemănătoare cu cea avută în primii ani ai căsătoriei, ei vor putea fi acum fericiți.

Ferice de soții și soțiile care vor da atenția cuvenită păstrării sănătății și unei înfățișări plăcute, de cei care se vor menține tineri învîtînd mereu ceva nou și plînuind cu entuziasm viitorul „în doi”.

Ferice de soții și soțiile care vor îngădui cu dragoste și înțelepciune zborul puilor lor spre noile lor cuburi, oferind încredere și autonomie.

Ferice de soții și soțiile care își vor găsi, cu certitudine, locul în societate și în biserică, angajîndu-și resursele și credința în opera edificării Împărăției lui Dumnezeu.

Ferice de soții și soțiile care vor găsi împreună la cruce despovărea de vinovăție și puterea irezistibilă ca să se arunce „spre ce este înainte... spre țintă” (Filipeni 3,13.14).

Pastor,
A. Bocăneanu
Consilier-Uniune

cum păstorul își iubește oile și își riscă viața atunci când numai una singură lipsește, tot astfel, într-o măsură mult mai mare, își manifestă Dumnezeu iubirea Sa tinzind după fiecare suflet pierdut. Indiferent de starea în care se află oamenii, Dumnezeu dorește mult să-i salveze. Descoperind caracterul Tatălui, Scripturile spun: „Cum își cercetează un păstor turma, când este în mijlocul oilor sale împrăștiate, așa Îmi voi cerceta Eu oile, și le voi stringe din toate locurile pe unde au fost risipite în ziua plină de nori și negură” (Ez. 34,12).

În afară de aplicația personală, parabola mai are de asemenea și o importanță cosmică. Oaia pierdută reprezintă de asemenea și această planetă răzvrătită care nu este decât un atom față de vastitatea universului lui Dumnezeu. Dar această lume căzută este mai scumpă înaintea lui Dumnezeu decât toată creațiunea Sa care a rămas credincioasă, așa încât Dumnezeu a dat pe Fiul Său, cu preț nespus de mare, ca să răscumpe această planetă pierdută și s-o aducă înapoi în staul.

Parabola leului sau a drahmei pierdute subliniază valoarea cea mare a monedei pentru posesorul ei. Tot la fel, fiecare persoană, indiferent cât de mult este ea afectată de păcat, este o imensă valoare pentru Dumnezeu. Scopul lui Dumnezeu, deci, este acela de a redobândi pe fiecare în mod individual și a refăce în el chipul Creatorului său.

Parabola fiului risipitor a fost dată pentru a arăta iubirea plină de grijă cu care Tatăl primește pe păcătoșii greșiți, dar care se pocăiesc. Deși aceștia au păcătuit împotriva Tatălui, cu o abundență de compasiune, iubire, milă și iertare El întâmpină pe cel plecat manifestându-și bucuria pentru întoarcerea lui.

Noul Testament ne vorbește despre a doua venire ca despre revenirea lui Isus Hristos, totuși el ne înfățișează de asemenea implicarea profundă a Tatălui în acest eveniment. La a doua venire cei nelegiuți vor striga la munți și la stânci spunând: „Cădeți peste noi și ascundeți-ne de Fața Celui ce șade pe scaunul de domnie și de mînia Mielului” (Apoc. 6,16). Isus Hristos spune: „Căci Fiul omului are să vină în slava Tatălui Său, cu îngerii Săi” (Matei 16,27) și „veți vedea pe Fiul omului șezînd la dreapta puterii lui Dumnezeu și venind pe norii cerului” (Matei 26,64).

Cu o inimă plină de iubire Tatăl privește înainte spre a doua venire, când cei răscumparați vor fi aduși în cele din urmă în câminul lor veșnic.

CONCLUZIE

Prima persoană a Dumnezeirii este Tatăl. Aceasta explică în mod desăvîrșit relația Sa cu întreaga creațiune. El este Sursa, Izvorul tuturor lucrurilor. El are de asemenea o relație specială Tată-fiu cu urmașii Săi. Pentru poporul Său ales, ca și pentru fiecare credincios în parte, El este un Tată. Toți sînt invitați a avea o legătură personală cu El.

Cînd acceptăm jertfa ispășitoare a lui Isus Hristos, noi sîntem adoptați în familia lui Dumnezeu. Astfel, în cel mai adevărat sens al cuvîntului, El este Tatăl nostru și noi sîntem copiii Lui.

Descoperirea cea mai clară și cea mai completă a Tatălui este dată prin Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Legătura lui Isus Hristos cu Tatăl Său, dependența totală și supunerea față de Tatăl Său în toată viața Sa trăită pe pămînt, ne oferă modelul unei vieți de succes.

Caracterul Tatălui care reprezintă caracterul Treimii divine (Dumnezeirii) evocă numai admirație, laudă și o dorință de a fi în mod intim în legătură cu El. Atitudinea Sa plină de compasiune și iubire este văzută în mod special în legăturile Lui cu păcătoșii și demonstrează faptul că toate cuvintele Lui sînt reale și realizabile. Este adevărat că „El este un Dumnezeu care cere mult, dar El a dat de asemenea în mod generos. El așteaptă ascultare, dar a plătit un preț nespus de mare ca noi să putem asculta. El are o lege ce nu se poate schimba, dar ne pune la dispoziție un tezaur inepuizabil de har. El urăște păcatul, dar iubește pe păcătos. El este Creator, Susținător și Stăpîn al universului, și cu toate acestea El este acel Tată nerăbdător așteptînd la poarta casei întoarcerea fiului risipitor. El apelează la mințile cele mai strălucite, și totuși acceptă închinarea și devoțiunea unui copil. Isus Hristos Îl descrie ca fiind milos-tiv, generos, iubitor și bun”¹.

În descrierea iubirii Sale Scripturile ne amintesc de faptul că iubirea Sa a fost demonstrată față de noi prin faptul că „Dumnezeu a trimis în lume pe singurul Său Fiu, ca noi să trăim prin El” (1 Ioan 4,9). Acest act mare și plin de iubire nu este un răspuns la iubirea noastră față de El, ci el se revărsa din iubirea Lui nemăsurată și neogostă. Prin care „atunci cînd eram vrăjmași, am fost împăcați cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său” (Rom. 5,10). Putem noi oare respinge o asemenea strălucită demonstrație a iubirii Sale? Astăzi avem privilegiul a răspunde iubirii Sale recunoscîndu-L ca Tată al nostru și începînd o viață nouă și plină de valoare printr-o personală legătură cu El.

1. Dicționarul Biblic A.Z.S. pag. 407

OMUL ÎN AJUTORUL OMULUI

Școala de Sabat este partea serviciului divin care urmărește să ofere credincioșilor dezvoltarea armonioasă a cunoștințelor spirituale, că rezultat al cercetării Sfințelor Scripturi; să ofere posibilitatea unei mai largi viziuni viitoare, prin apropierea de Dumnezeu și prin educația sufletelor, să conducă spre Domnul Hristos, Mîntuitorul nostru, pentru salvarea și mîntuirea omului din păcat. Aici sînt încurajați cu toții, tineri și bătrîni, să studieze cu interes Cuvîntul lui Dumnezeu.

Dumnezeu a dorit totdeauna să conducă și să îndrume pe poporul Său. Astfel, cînd poporul Israel a

ieșit din Egipt și a mers spre Canaan, el era condus de Domnul Hristos în stîlpu de nor, ziua, ca să-l călăuzească, și noaptea într-un stîlp de foc pentru a-i lumina drumul, în mersul de zi și de noapte. Astăzi, și nouă ni se oferă aceeași sigură călăuzire prin lumina Cuvîntului lui Dumnezeu, după cum este scris: „Cuvîntul Tău este o candelă pentru picioarele mele și o lumină pe cărarea mea” (Ps. 119,165).

De aceea, Ezra, pe vremuri, „își pusese inima să adîncească și să împlinească legile și poruncile” (Ezra 7,10). Iată un slujitor credincios, iată o împlinire credincioasă

a slujbei sale. „Atunci tot poporul s-a strîns ca un singur om, pe locul deschis dinaintea porților ... și preotul Ezra a adus Legea înaintea adunării, alcătuită din bărbați și femei și din toți cei ce erau în stare să o înțeleagă... Ezra a citit în carte de dimineața pînă la amiază ... și tot poporul a fost cu luare aminte la citirea cărții Legii... Iosua, Bani, Șerebia, Iamin, Acub... și leviții lămuriau poporul lui Legea, fiecare stătea la locul lui. Ei citeau deslușit în cartea Legii lui Dumnezeu, și-i arătau înțelesul, ca să-i facă să înțeleagă ce citiseră” (Neemia 8,1-8).

Întotdeauna Dumnezeu s-a folosit de servii devotați și credincioși pentru transmiterea sfințelor Sale adevărate. Cu mare bucurie, aceștia au fost de acord să ajute pe alții în cunoașterea și trăirea lor. Alegerea și chemarea făcută de Domnul prin Biserica Sa ca slujbași ai Școlii de Sabat le oferă fericita ocazie de a îndeplini această sarcină pentru continuarea lucrării începute de Domnul Hristos.

Lucrarea mântuirii urma să fie o lucrare de proporții uriașe. Întreg cerul era chemat să ia parte la această operă de salvare a omului căzut în păcat. Miliardele de îngeri urmau să fie trimiși „să îndeplinească o slujbă pentru cei ce vor moșteni mântuirea” (Evrei 2,4). Dar în harul Său potrivit cu iubirea Lui nespus de mare, El a prevăzută și pentru om o parte de lucru.

Astfel, în convertirea lui Corneliu, om cucernic și temător de Dumnezeu, împreună cu toată casa lui, după ce îngerul i-a comunicat că „rugăciunile și milosteniile sale s-au suit înaintea lui Dumnezeu”, a adăugat: „Trimite acum niște oameni la Iope, și cheamă pe Simon zis și Petru... acela îți va spune ce trebuie să faci” (Fapte 10,6). În felul acesta Dumnezeu a arătat care este părerea Sa în ce privește propovăduirea Evangheliei la oameni. „Îngerul nu a primit însărcinarea de a face cunoscut lui Corneliu istoria crucii, ci un om, supus slăbiciunilor și ispitelor omenești, așa cum era și sutașul, avea să fie cel care să-i spună despre Mântuitorul cel crucificat și înălțat” (F.A. 134).

Domnul Hristos a îmbrăcat natura omenească pentru a influența spre bine pe oameni... iar oamenilor le-a fost încredințată lucrarea sacră de a face cunoscut oamenilor bogățiile nepătrunse ale lui Hristos, vestea cea bună a mântuirii prin jertfa ispășitoare a Domnului Hristos. „Dumnezeu putea să facă lucrarea de a salva pe păcătoși și fără ajutorul nostru, dar pentru ca noi să ne formăm un caracter ca al Domnului Hristos, trebuie să ne împărtășim și de lucrarea Lui. Pentru ca să putem intra în bucuria Lui, bucuria de a vedea suflete răscumperate prin jertfa Lui, trebuie să luăm parte la lucrarea de răscumpărare” (HLL/116).

„Prin harul lui Hristos împărtășit lor, slujbași Școlii de Sabat pot fi unelte vii, omenești, spre a lumina, ridica, încuraja și ajuta sufletele să fie dispuse și să ajute la refacerea în ei a chipului lui Dumnezeu, la dobândirea caracterului lui Hristos. Evanghelia este puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu dacă este bine prezentată și reprezentată, poate duce la cunoașterea Domnului Hristos cel înviat din morți, cel înălțat în ceruri, și cel ce vine pe nori. Viul și eternul nostru Mijlocitor, Răscumpărător, Judecător, și Izbăvitor, este știința mântuirii pe care noi trebuie s-o învățăm și să o propovăduim” (MSS/78).

Slujbașul Școlii de Sabat este chemat cu adevărat la această lucrare, și anume să învețe să predea știința mântuirii. El este chemat de Dumnezeu să hrănească, Sabat după Sabat, cu Plina vieții și să astimpe sețea sufletelor doritoare după viața veșnică, aducându-le Apa vieții.

Avem noi oare o înțelegere clară cu privire la această chemare? Cine vrea să se consacre acestei lucrări de slujire? Aceasta este lucrarea care rămâne, o lucrare ale cărei rezultate se vor răsfringe în bogate binecuvântări asupra lui. De aceea Dumnezeu, în dragostea Lui părintească, ne previne fiind zice, prin gura apostolului Pavel: „ca unui care lucrăm împreună cu Dumnezeu, vă sfătuim să faceți așa ca să nu fi primiți în zadar harul lui Dumnezeu” (2 Cor. 6,1). Ce alt privilegiu mai înalt am putea dori noi, decât să fim conlucrători cu Dumnezeu, folosind cât mai bine puterile încredințate nouă în favoarea lucrării Lui?

Nimic nu dorește Domnul Hristos atât de mult, decât de a avea bărbați și femei care să reprezinte lumii spiritul și caracterul Său. Cerul întreg caută unelte omenești prin care să poată revărsa binecuvântări sfinte asupra inimilor omenești, spre bucuria și mântuirea lor. Deși abia cunoscuți de oameni, ei sînt recunoscuți ca unelte alese ale lui Dumnezeu, chemați să fie în întinericul moral al acestei lumi o privilegiu pentru îngeri și oameni.

SLUJBA ONOREAZĂ, DECI TREBUIE ONORATĂ

„Trebuie să se dea pe față un interes viu, crescînd în ce privește îmbogățirea minții cu adevărul Bibliei. Cunoștințele prețioase, dobîndite în felul acesta, vor ridica un zid de apărare în jurul sufletului. Deși atacat de ispite, totuși în suflet va fi o hotărîre încredere în Isus dobîndită prin cunoașterea Celui ce l-a chemat la mărire și virtute.

Slujbașii Școlii de Sabat trebuie să se afunde cu inima și sufletul în subiectul lecțiunii. Să facă planuri pentru prezentarea și aplicarea ei practică, și să deștepte interesul în inima și mintea ascultătorilor.

Caracterul cel sfînt și măreț al lucrării lor cere depunerea celor mai înalte puteri intelectuale și spirituale, pentru ca lecțiunea să poată fi înfățișată așa cum se cuvine înaintea acolora care se găsesc în întineric și în umbra morții. Ea să aibă un caracter precis, așa încît studiile să nu fie uscate și neinteresante” (MSS/p.10).

Dacă ești chemat să fii îndrumător în una din ramurile lucrării lui Dumnezeu, ești chemat în același timp să fii și un ucenic în Școala

de Sabat a lui Hristos. Dacă iei asupra ta răspunderea sfințită a învățării altora, atunci trebuie să iei și datoria de a cerceta în profunzimea lui fiecare subiect ridicat, cu multă sîrguință. Nu ar trebui să fim mulțumiți cu primirea roadelor studiului făcut de alții, ci printr-o căutare a adevărului, în mod personal, să evităm a deveni superficiali în viața și îndatoririle noastre. Aceia care pretind că iubesc adevărul, trebuie să depună cele mai mari străduințe ca să poată înțelege lucrurile adevărate ale Cuvîntului lui Dumnezeu, ca El să poată fi mărit, iar credincioșii Lui binecuvîntați și luminați. Cu inimile smerite și supuse harului Său, ar trebui să-și dea seama de datoria cercetării Scripturilor, fiind gata să primească orice rază de lumină divină. În cercetarea Scripturilor, ei nu ar trebui să caute să interpreteze cuvintele ei așa ca să se potrivească ideilor lor preconcepționate, ci să vină ca niște simpli ucenici, spre a înțelege principiile de temelie ale credinței lui Hristos, ca și Natanael care căuta cu mult dor comora adevărului. Cu siguranță că lumina va veni atunci asupra fiecărui cercetător zelos al adevărului.

„Acela care vrea să fie acceptat ca împreună lucrător cu Dumnezeu, trebuie să evite vorbirea sau ideile altora. El trebuie să învețe de la Dumnezeu și să ceară să fie înzestrat cu înțelepciune cerească. Dumnezeu a dat darul rațiunii și priceperii unuia ca și celui alt și potrivit cu însușirile sale personale, talentii trebuie dați la schimbător. Dumnezeu nu vrea să aibă nici un lucrător care să fie doar umbră/altuia. Fiecare este chemat să privească la Domnul Hristos și să doarească să crească pînă la măsura plinătății Lui. Fie ca fiecare lucrător să pună puterile sale la cea mai mare contribuție, în vederea lucrării în armonie cu planul lui Dumnezeu. Fie ca el să învețe în școala lui Hristos, ca astfel să fie înțelept în ce privește instruirea altora.

Nu există nici un motiv pentru ca lecțiunile Școlii de Sabat să fie mai puțin bine învățate de slujbași și membri decît sînt învățate alte lucruri. Ele, din contră, trebuie mult mai bine învățate, deoarece tratează subiecte de o importanță mult mai mare și de o durată veșnică. Orice neglijență în această privință este neplăcută lui Dumnezeu. Este o greșală frecventă în gîndirea multora că adică învățătura religioasă ar putea fi mult mai ușor predată și cu mult mai puțină pregătire decît cea profană. Ne paște primejdia unei neînțelese neglijențe. Și aici avem o mare răspundere la care ar trebui să ne gîndim. În activitatea spirituală a Școlii de Sabat, se pare că se produce la mulți o delăsare primejdi-oasă și o neglijență progresivă, care duce pînă la stingerea oricărui in-

teres. Fiecare dintre noi răspundem înaintea lui Dumnezeu și a conștiinței noastre de seriozitatea cu care pregătim fiecare studiu al lecțiunii. El poate fi sumar, lipsit de substanță gândirii creatoare, și poate fi tonic, surprinzător de reconfortant, bine descifrat și ușor de asimilat; un studiu real, serios și totdeauna să ne amintim că ceea ce se obține ușor, ușoare urme lasă în suflete, dar ceea ce se câștigă cu efort de gândire, este prețuit. Nu considera că orice lecțiune este ușoară și nu pretinde o concentrare atentă, căci așa se pot pierde ocazii de aur pentru îmbogățirea minții și sufletului. Ea nu este numai covor de iarbă mătăsoasă cu flori presărate, ci este lan bogat de grâu, cu spicul plin de rod.

Službașul face parte dintre bărbații și femeile care muncesc poate din greu să-și câștige existența, dar el își ia timp și pentru studiu și rugăciune pentru interesele Școlii de Sabat. El consideră această lucrare ca o preocupare spirituală principală și se consacră ei în totul. În bucuria lui pentru slujba ce o are, nu pune în socoteală timpul folosit, energia consacrată și chiar sacrificiile vremelnice. El știe că răsplata lui va fi fără măsură căci este scris: „Dacă cineva îmi slujește, Tatăl Meu îl va cinsti și unde sunt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu“ (Ioan 12,26). Acesta va avea o experiență zilnică, nouă și bogată cu Dumnezeu, se va întâlni zilnic cu Domnul Hristos la cină, își va reinnoi în fiecare zi strigătul lui după har și va recunoaște lucrarea Duhului Sfânt în viața sa, care-l va ajuta să trăiască după voia lui Dumnezeu. Aceasta îl va ajuta să înțeleagă totdeauna înimă omenescă, zbuciumul sufletului și neputințele trupului semenului său și va fi în stare, mereu viguros și puternic, să pună mâna celui stînga și neajutorat în mâna Mintuitorului său.

Toți aceia care-și consacră trupul și sufletul, spiritul, în slujba lui Dumnezeu, vor primi noi înzestrări de puteri fizice, mintale și spirituale. Ei au la îndemână rezervele nesfârșite ale cerului. Domnul Hristos le dă viață din propria Sa viață iar Duhul Sfânt le dăruiește puterea influenței Sale pentru a lucra în inimile și mințile oamenilor. Cei care se predau lui Dumnezeu în slujirea neegoistă, pentru salvarea semenilor din păcat, conlucrează cu Domnul mării. Gîndul acesta îndulcește munca, înviorează voința și dă putere spiritului. Viața de slujire alcătuiește veriga de aur care ne leagă de Dumnezeu și de semenii noștri. Așa cum dorim să știm că avem un loc pregătit în locuințele din cer, tot așa trebuie să știm că avem aici pe pămînt,

hotărît un loc anumit, unde ni se cere să lucrăm pentru Dumnezeu. Domnul are o mare lucrare de făcut. Cea mai mare răsplată, în viața viitoare, El o va da aceluia care în viața aceasta face cel mai credincios și mai voios serviciu. El stă înaintea noastră ca un desăvîrșit model. Întreaga Lui viață a fost stăpînită de legea servirii: „Pentru că nici Fiul omului n-a venit să I se slujească, ci El să slujească și să-Și dea viața ca răscumpărare pentru mulți“ (Matei 20, 28).

Aceia care cred cu adevărat în Hristos, vor deveni lucrători împreună cu El. Ei vor fi stăpîniți de Spiritul Său și în viața lor vor apărea fructe prețioase pentru proslăvirea lui Dumnezeu. Neconținut vor descoperi o nouă lumină în Cuvîntul lui Dumnezeu și vor reflecta această lumină.

Minunate ocazii se pare că au trecut nefolosite în Școala de Sabat. Avem nevoie de o putere dătătoare de viață, de un entuziasm plin de zel, de o însuflețire credincioasă, pentru ca Școala noastră de Sabat să ajungă plină de o atmosferă a adevăratei pietăți, care să aducă o adevărată înaintare în credință. Aici este un cîmp larg care are nevoie să fie lucrat cu stăruință, cîmp ce ar fi trebuit să îndemne pe tinerii noștri să se predea cu totul Domnului, spre a fi folosiți de El în această lucrare. Lucrătorilor acestui departament le sînt încredințate răspunderi sfînte. Aici ar trebui să fie locul unde, printr-o vie legătură cu Dumnezeu, bărbați și femei, tineri și copii, să fie atît de pregătiți încît să fie o forță și o binecuvîntare pentru biserică. Ei vor ajuta astfel biserică să urce tot mai sus și să înainteze mereu pe o treaptă mai înaltă în studiu, pe o treaptă

mai înaltă în experiență, pe o treaptă mai înaltă în slujire.

Pe bună dreptate se poate spune despre această primă parte a serviciului divin că formează una din cele mai de seamă ramuri ale lucrării. Dacă este condus cum trebuie, eforturile făcute de la amvon pentru prezentarea adevărului, adîncite și bine prezentate, ar putea aduce roade pentru veșnicie.

Această nobilă lucrare a fost făcută chiar și de Domnul Hristos cînd a locuit între oameni: „Isus învăța pe norod în sinagogă în ziua Sabatului“ (Luca 13,40). Cînd Isus vorbea oamenilor, ei rămîneau înmărmuriți în fața învățăturilor Sale, care cuprindeau cele mai profunde idei și cele mai sublime adevăruri.

Unii slujbași ai Școlii de Sabat se socotesc împovărați cu o lucrare pe care nu totdeauna sînt bucușori s-o facă. Este oare lipsit de însemnătate că omul — fir de iarbă ce se usucă — trăind, este chemat la o lucrare ale cărei rezultate vor dăinui nu sute sau mii de ani, ci o nesfârșită veșnicie?

Fie ca Bunul Dumnezeu să trezească prin Duhul Său cel Sfînt pe fiecare slujbaș al acestui departament, făcîndu-l să înțeleagă înalta lui chemare și pe Cel ce a rostit marea trimitere a urmașilor Săi: „Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pămînt. Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezîndu-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Și învățați-i să păzească tot ce v-am poruncit. Și iată că Eu sînt cu voi în toate zilele, pînă la sfîrșitul veacului. Amin“ (Matei 28, 18-20).

Pastor,
Apostol Chebegeanu
Consilier — Uniune

O TEOLOGIE A HIROTONIRII

(urmăre din pag. 12)

de „influența falșilor învățători“ și de a face pe cei care propovăduiau Cuvîntul lui Dumnezeu către lume, conștienți de faptul că se bucură de aprobarea și de simpatia fraților conlucrători și ale bisericii“ (R.H. 13 dec. 1853).

17. Sîntem conștienți de nepotrivirea cuvîntului ordinațiune (din latinescul ordo) pentru actul prin care o persoană este pusă deoparte pentru o slujire specială în biserică. Nu poate exista nici un real „ordo“ care să așeze pe un slujitor pe un nivel de existență superior celui al restului credincioșilor.

18. (Fapte) 13, 1-3

19. În Fapte 13,1 Barnaba este pus între prooroci și învățători și pînă atunci Pavel fusese deja angajat într-o slujire întinsă în Siria și Cilicia (Gal. 1,21; cf. Fapte 11,24).

20. A.A./161.162

21. „Prin acea acțiune“ arată serva Domnului, cei care au pus minile peste Pavel și Barnaba „au cerut lui Dumnezeu să reverse binecuvîntările

Sale asupra apostolilor aleși“ (idem). 22. E.W./101

23. Această relație cu caracter reprezentativ nu se exercită față de biserică, ci chiar înăuntrul ei. Persoana care a primit o însărcinare atît de deosebită reprezintă prin viață, cuvînt și lucrare actul de împăcare al lui Dumnezeu prin Isus Hristos, așa cum este înțeles în comuniunea confesională care-l consacră acestei noi responsabilități. Astfel, ordinațiunea îl conferă autoritatea publică de a proclama Evanghelia și de a administra actele ceremoniale în folosul celor care recunosc în el chemarea divină de a face acesta.

24. Ordinațiunea nu dă slujitorului, persoanei sale, nici o autoritate. Ea nu îl face păstrătorul unei puteri sacre sau supranaturale. Autoritatea și puterea se află în Cuvîntul pe care el este chemat să-l proclame, și în organizația biserică ce l-a acreditat pentru această lucrare.

25. Efes. 4,11; alții preferă să cumuleze unele dintre funcții.

26. Ev./546

De citva timp, sub presiunea necesității, dar credem și sub imperiul Duhului Sfânt, noi, ca biserică, am ajuns să recunoaștem și să oficializăm alte slujbe, adică slujbe în afară de cele de pastor, prezbiter și diacon. Progresiv, am ajuns să recunoaștem funcții ca slujbaș în administrație, casier, revizor, etc. ca să amintim numai pe acestea. Pe de o parte, au apărut noi nevoi, și bărbați și femei au răspuns chemării lui Dumnezeu de a-și consacra viața servirii bisericii în diferite capacități, care completează lucrarea pastorală propriu-zisă. Credem că acestea se întemeiază pe o chemare divină și pe recunoașterea de către biserică rămășiței a acestei chemări. Aceste slujbe cer, considerăm noi, asemenea slujirii pastorale, efortul și timpul deplin al celor ce și le asumă. Asemenea slujirii pastorale, ele pun condiția unei pregătiri adecvate. Și chiar dacă într-o formă diferită și uneori mai limitată, ele participă totuși în mod real la slujirea Cuvintului lui Dumnezeu, la lucrarea de învățare și păstorie a sufletelor. Diferența de seamă dintre aceste slujiri și slujirea pastorală se găsește în tipul de răspunderi încredințate și în autoritatea atribuită.

Poate fi folositor în acest punct să arătăm motivul pentru care biserică adventistă restringe administrarea ceremoniilor ei — numite de alții sacramente — la pastori și prezbiteri,¹ ca slujitori hirotoniți; pentru că acest fapt, mai mult decât oricare altul, face pe oameni, pe foarte mulți, să accepte ideea greșită că slujba de pastor, de exemplu, poartă un statut sacramental sau sacerdotal. Această restricție este o problemă de ordine, și nu de natură sacramentală. Scopul este ca să apară clar că administrarea ceremoniilor este un act al bisericii, așa încât nimeni nu trebuie să le îndeplinească fără mandat și autoritatea bisericii.

DESPRE HIROTONIRE

Dar ce este atunci hirotonirea, sau întărirea prin binecuvântare? Adică, ce este hirotonirea pentru Biserica Adventistilor de Ziua a Șaptea? Probabil că sîntem conștienți de faptul că nu avem o doctrină minuțioasă a consacrării pentru slujire. În timp ce alte biserici au formulat într-o doctrină clară și coerentă sensul și importanța hirotonirii în bisericile lor,² noi nu avem nimic similar în documentele noastre oficiale. Totuși, sîntem într-o situație mai fericită decât alții, care în mărturisirile de credință sau în liturgiile lor prescriu actul, dar de obicei nu spun nimic despre semnificațiile și efectele acestui act.

O TEOLOGIE A HIROTONIRII!

Capitolul al doilea din „Manualul Pastorului”, de exemplu, se ocupă cu consacrarea în slujire. Deși cam 90 la sută din conținutul lui este consacrat problemelor de procedură, examinării candidaților pentru consacrare și serviciului propriu-zis de hirotonire (însărcinarea și cuvîntul de bun-venit), acest capitol definește hirotonirea ca fiind „punerea de o parte a unei persoane pentru o chemare sfîntă, nu numai pentru timpul local, ci pentru întreaga biserică”.³

În absența unei declarații mai amănunțite, să cităm cîteva declarații ale sorei Ellen G. White asupra semnificației și consecințelor consacrării pentru slujirea pastorală.

Este important, în primul rînd, să amintim faptul că servea Domnului avea cea mai înaltă considerație pentru slujitorul întărit prin binecuvîntare. Deși mărturisește că „este o greșală fatală să se presupună că lucrarea de salvare a sufletelor depinde numai de pastirii întăriți prin binecuvîntare”,⁴ ea declară că „toți sînt obligați să se consacre în mod activ și fără rezervă slujirii lui Dumnezeu”,⁵ consideră de asemenea lucrarea pastorală ca „o slujbă sfîntă și înaltă”,⁶ „rînduită pe cale divină”,⁷ spunînd că în cadrul bisericii „nu există pe pămînt o lucrare mai binecuvîntată de Dumnezeu”.⁸ Cît despre punerea mîinilor pentru hirotonire (ordinațiune), această lucrare trebuie îndeplinită numai cu aceia „care au dat dovadă deplină că au primit însărcinarea lor de la Dumnezeu”,⁹ că au o concepție clară, biblică și organizatorică despre doctrină și organizație și sînt gata să conlucreze în armonie pentru cauza Evangheliei. În felul acesta ei „sînt puși deoparte pentru a se consacra cu totul lucrării lui Dumnezeu”.¹⁰

Dînsa consideră că o parte din scopul punerii mîinilor este „aprobarea bisericii” asupra trimiterii slujitorului ca mesager care va purta cele mai solemne solii care au fost date vreodată omului.¹¹ În timp ce învățatori falși amenință

înseși temelile soliei Evangheliei, oameni de credință, însărcinați de Dumnezeu, trebuie să fie puși deoparte pentru „a asigura pacea, armonia și unitatea turmei”.¹² De asemenea, în analiza pe care o face consacrării lui Pavel și Barnaba prin rugăciune și punerea mîinilor, așa cum este raportat în prima parte a cap. 13 din Faptele, dînsa notează: „Așfel, ei au fost autorizați de biserică nu numai să învețe adevarul, ci și să îndeplinească ceremonia botezului și să organizeze noi comunități, fiind investiți cu deplină autoritate bisericească”.¹³ Consacrarea lor a fost „o recunoaștere publică a rînduirii lor de către Dumnezeu ca să ducă Neamurilor vestea cea bună a Evangheliei”.¹⁴

Chiar în timpul vieții dînsi și în foarte mare măsură în același mod, pastorii adventiști care „au primit însărcinarea lor de la Dumnezeu” erau astfel „puși... deoparte pentru a se consacra cu totul lucrării Sale”.¹⁵ Deși „s-a abuzat foarte mult” de hirotonire în secolele trecute și „o importanță nejustificată” fusese atribuită ceremoniei, „ca și cum o putere ar fi venit în aceeași clipă asupra celor ce primeau o astfel de ordinațiune, care îi califica imediat pentru orice lucrare pastorală”, pionierii adventiști au considerat această practică în totul în armonie cu „ordinea Evangheliei”.¹⁶

CE CONFERĂ CONSACRAREA

Ce conferă, deci, ceremonia hirotonirii sau ordinațiunii? Noul Testament nu dă nici o indicație despre o ordinațiune care să asigure daruri spirituale sau oficiale care altfel nu ar putea fi obținute.¹⁷ Nu găsim în el nici o dovadă că ordinațiunea ar conferi anumite caracteristici definitive, nepieritoare, însoțite de puteri speciale de a administra sacramente valabile. Aceasta nici nu conferă, dintr-o dată, Duhul Sfînt ca ceva care să garanteze formularea doctrinei corecte.

Așfel, ca un exemplu, consacrarea lui Pavel și Barnaba,¹⁸ așa cum este raportată în Faptele 13, nu

i-a înzestrat cu noi daruri, nici nu i-a pus deoparte pentru o slujire nouă, diferită ca natură de cea în care ei fuseseră angajați anterior. Amindoi bărbații excelau în doctrină și în alte haruri înainte ca să fie consacrați pentru slujire¹⁹. Punerea mâinilor „nu a adăugat nici un har nou sau vreo calificare efectivă la slujirea lor, comentează sora E. G. White²⁰.

Dar nu poate fi nici o obiecție la afirmația că atunci când Dumnezeu a dorit să își asigure slujirea lor și i-a chemat, El a continuat să îi modeleze și să-i umple cu darurile harului Său²¹. „Primind însărcinarea lor de la Dumnezeu și având aprobarea bisericii, ei au plecat, botezând și... administrând ceremoniile casei lui Dumnezeu... pentru a păstra proaspete în amintirea preubișilor copii ai lui Dumnezeu suferințele și moartea Mântuitorului”²².

Considerăm că concepția Adventiștilor de Ziua a Șaptea cu privire la ordinațiune poate fi rezumată după cum urmează:

1. Adventiștii cred într-o chemare divină personală la slujirea creștină și au insistat, în istoria lor, asupra unei proceduri de ordinațiune pentru cei chemați astfel.

2. Prin acest act, biserica confirmă această chemare prin recunoașterea publică a valabilității ei.

3. Această acțiune oficială este de asemenea un semn al faptului că persoana pusă deoparte pentru noua slujire este un reprezentant al bisericii.

4. Ca o parte a actului ordinațiunii, biserica se angajează în rugăciune de mijlocire pentru dăruirea în continuare a Duhului Sfânt asupra acelor care îndeplinesc față de biserică slujirea încredințată. Dar este înțeles că actul în sine nu cuprinde nici un sens sacramental sau sacerdotal sau autoritate de vreun fel^{23,24}.

O VARIETATE DE SLUJITORI

Pe baza Noului Testament există în biserică mai multe slujiri: pastori, învățători²⁵, prezbiteri și diaconi, care în primul rînd aveau să exercite o slujire de binefacere și administrare a bunurilor. Toți își primesc chemarea de la Dumnezeu și în plus primesc din partea bisericii o recunoaștere a autorității lor prin punerea mâinilor.

Dar lucrarea de pastor este tot mai mult considerată — în prezent — o profesie ca și o chemare. Ea cere în general cunoștințe specializate și adesea o lungă pregătire, căci ea este în primul rînd o slujire formativă, de edificare (cf. Efes. 4,12), desemnată să ajute pe creștini să-și îndeplinească dările lor tipuri individuale de slujire. Acest rol profesional al pastorului include numeroase funcții. În timp ce predicarea rămâne încă cel mai general mijloc de comunicare a Evangheliei, pastorul de astăzi se așteaptă să fie de asemenea un învățător, un conducător al cultului,

un păstor și de asemenea un expert în arta lucrării pastorale.

O echipă de slujitori în biserică locală este o formulă care răspunde atât concepției despre slujire a Noului Testament, cât și secolului specializării în care trăim. Și specializarea nu este incompatibilă cu chemarea creștină la slujirea pastorală, atât timp cât ea servește vocației ei de bază, proclamarea lui Isus Hristos și comunicarea Evangheliei. Chiar așa, toți sînt slujitori în adevăratul înțeles al cuvîntului. Astfel, noi putem vorbi de slujitori în domeniul muzicii, al educației religioase, al tineretului, al lucrării sociale, al îngrijirii pastorale și al sfătuirii. Nu ar trebui ca toți să fie — în mod just și potrivit — recunoscuți prin ordinațiune la slujire creștină?

Dar unde să trasăm linia dintre slujitorul hirotonit și slujitorii laici? Este semnificativ pentru noi, ca Adventiști de Ziua a Șaptea, să notăm faptul că E. G. White consideră pe cei din domeniul medical care sînt activi în lucrarea Evangheliei ca „făcînd o lucrare de un rang tot atât de înalt ca și colegii lor pastori”²⁶. Amindoi sînt „angajați în aceeași lucrare”, „o lucrare în mare măsură spirituală”. Această vocație, subliniază dînsa, cere „rugăciune și punerea mâinilor; el... trebuie să fie pus deoparte pentru lucrarea sa cu tot atîta sfințenie ca și slujitorul Evangheliei”. În mod clar aici este vorba de două slujiri, recunoscute de biserică ca talanți dați de Dumnezeu și consacrate, la cererea bisericii, împăcării lumii cu Dumnezeu.

Oare prin aceasta Dumnezeu nu vrea să ne ajute să recunoaștem o diversitate de slujitori, avînd o autoritate corespunzătoare și o însărcinare potrivită, întocmai ca și punerea deoparte a pastorului, prezbiterului local și a diaconului, chemați și puși deoparte prin binecuvîntare?

În acest punct se concentrează o bună parte din interesul nostru. Dacă se admite că lumea secolului al douăzecilea cere o pluralitate de slujiri, care trebuie să fie legătura acestora cu slujirea hirotonită? Trebuie să fie privite oare ca unele care cad în competența slujitorului hirotonit sau ca o nouă fațetă a slujirii laice? Discuția nu este doar o problemă de terminologie. Ea forțază biserica să gîndească ceva mai serios asupra semnificației ordinațiunii, concentrînd atenția asupra unui domeniu sensibil care nu poate fi ocolit.

Dacă slujirea celui întărit prin binecuvîntare (hirotonire), așa cum am arătat, este dată pentru slujirea bisericii prin Evanghelie și dacă ea slujește în cuvînt și în ceremonii, cît de mult pot fi lărgite hotarele ei în mod adecvat?

Chemarea este încă pentru o biserică formată în ascultare de Evanghelie și de voința descoperită a lui Dumnezeu, și sensibilă la nevoile lumii.

O privire mai profundă asupra teologiei noastre a hirotonirii poate însemna o muncă grea și înțelegere reciprocă, pentru că în spatele datelor scriptice adesea noi lucrăm cu prejudecăți și interese personale — de ambele părți — și de asemenea cu formule stabilite și obiceiuri adînc înrădăcinate. Totuși, teologia hirotonirii și implicațiilor ei, sumar evocate în aceste pagini, sînt fără îndoială o problemă la care biserica noastră însăși trebuie să gîndească mult mai profund și mai cu responsabilitate. Această datorie nu poate fi trecută cu vederea. Sperăm că cei chemați la această lucrare vor gîndi profund, aducîndu-și contribuția așa încît poporul lui Dumnezeu, cel ce poartă răspunderea lucrării lui Dumnezeu să ajungă să înțeleagă hirotonirea sau întărirea prin binecuvîntare nu numai ca o autoritate bisericească, ci și ca o experiență profund spirituală pe care trebuie s-o trăim și s-o permanentizăm, fiind seamă de sfatul apostolului Pavel care spune că pentru nici un motiv, nimeni n-ar trebui să pună „în grabă miinile asupra cuiva”, ci cu multă rugăciune, teamă sfîntă și responsabilitate.

NOTE

1. Manualul comunității, ed. 1967, pag. 82-84.
2. Vezi de exemplu, citeva dicționare teologice catolice
3. Manualul pentru Predicatori, 1964, pag. 16-33.
4. Idem, pag. 17
5. D.A./822
6. Scris. 10/1989, în S.D.A.B.C. vol. 4 pag. 1159.
7. 2 T/615
8. T.M./52
9. 6 T/411
10. E.W./101
11. Idem. pag. 42
12. A.A./161; G.W./441
13. E.W./101
14. A.A./161
15. A.A./162
16. Este interesant, în acest context, să trasăm împrejurările și istoricul a ceea ce pare să fi fost în 1853 prima consacrare a unor pastori adventiști de ziua a șaptea. James White și Joseph Bates și-au pus miinile peste J. N. Andrews, A. S. Hutchins și C. W. Sperry. Aceștia au fost „puși deoparte pentru lucrarea pastorală”, mai exact „ei puteau să se simtă liberi să administreze ceremoniile bisericii lui Dumnezeu. Citeva săptămîni mai tîrziu, James White își luă timp să sublinieze că această punere deoparte pentru lucrarea pastorală se făcuse cu scopul de „a aduce și a asigura unirea bisericii”, de a o proteja

Continuare în pag. 10

„DE LA SABAT... LA DUMINICĂ“

ROMA ȘI ORIGINEA DUMINICII. MĂSURI ȘI ATITUDINI CREȘTINE

În lumina acestor orientări represive și a atitudinii ostile ce se manifesta față de iudei (în mod deosebit acest lucru s-a dat pe față în cetatea Romei, capitala imperiului) ce măsuri a luat biserica din Roma în acest timp pentru a clarifica, față de autoritățile romane, ruptura sa cu iudaismul? Orice schimbare în atitudinea creștină, în orientare sau obiceiuri și practici, este necesar a fi explicată nu numai pe baza conflictului romano-iudaic, ci de asemenea în lumina relațiilor pe care creștinii le aveau atât cu Roma, cât și cu iudeii. La acestea noi ne vom îndrepta puțin atenția noastră, mai înainte de a ne ocupa de schimbările specifice în sărbătorile (datinele) religioase care au avut loc în biserică din Roma.

O examinare atentă a literaturii creștine din secolul al doilea ne descoperă faptul că în timpul lui Hadrian, majoritatea creștinilor au luat o atitudine de reconciliere față de imperiu, dar față de iudei au luat o atitudine de radicală deosebire. Quadratus și Aristides, de exemplu, adresează pentru prima dată tratate (numite „apologii”) lui Hadrian (117—138 e.n.), pentru a explica și a apăra credința creștină. Primii apologeti, cum notează J. Lebreton, „cred în, și lucrează (acționează) pentru reconcilierea bisericii cu imperiul“⁴¹. Deși ei n-au fost în stare să prezinte o formulă definitivă a reconcilierii cu imperiul, așa cum declară A. Puech, ei erau totuși încrezători în faptul că acest conflict nu era incurabil⁴². Fără îndoială că atitudinea lor pozitivă trebuie că a fost încurajată de politica romană față de creștinism, care s-a manifestat în mod deosebit sub Hadrian (117—138 e.n.) și sub Antonius Pius (138—161 e.n.) și care poate fi definită ca fiind o atitudine de „protecție imperială relativă“⁴³. De fapt Hadrian, așa cum observă Marcel Simon, în timp ce „a păstrat atitudinea sa severă față de iudei... se simțea atras cu simpatie de creștini“. În a sa „Rescriptus“, împăratul arăta că nici un creștin nu trebuie acuzat pe baza calomniilor publice.

Pe de altă parte, cât de diferită era la data aceea atitudinea multor scriitori creștini față de iudei. O întreagă literatură anti-iudaică a fost produsă în secolul al doilea condamnd pe iudei din punct de vedere social și teologic. Nu intră în scopul urmării de acest studiu de a examina această literatură. Următoarea listă a unor autori de seamă și a scrierilor ce defălmă pe iudei, într-o măsură mai mică sau mai mare, poate sluji în a pune pe cititori în temă cu existența și intensitatea problemei: „Predicarea lui Petru“, „Epistolele lui Barnabas“, „Apologia lui Quadratus“ (care s-a pierdut), „Apologia lui Aristides“, „Disputa dintre Iason și Papisceus cu privire la Hristos“, Iustin, „Dialogul cu Trifo“, Miltiades, „Împotriva iudeilor“ (pierdut din nefericire), Epollinarius, „Împotriva iudeilor“ (de asemenea dispărut), Melito, „La Paște“, „Epistola lui Diognetus“, „Evanghelia lui Petru“, Tertulian, „Împotriva iudeilor“, Origen, „Împotriva lui Celsus“.⁴⁴

F. Blanchetière, în analiza sa savantă cu privire la problemele anti-iudaismului din literatura creștină a secolului al doilea, spune în mod convingător:

„Din această cercetare rezultă că problema iudaică recâștigă interes în decada anilor treizeci din cel de-al doilea secol, adică pe timpul lui Hadrian. De fapt, scrierile părinților apostolice dau impresia unei lipse aproape totale de interes din partea autorilor lor pentru o astfel de problemă. Între timp, în acea perioadă lucrarea „Kerugma Petrou“ — simte necesitatea de a clarifica relațiile dintre iudei și creștini. Cu epistola lui Barnaba, (pe care el o datează la circa 135 e.n.), apare un întreg grup de scrieri, tratate și dialoguri, o întreagă literatură împotriva iudeilor — „Adversos Iudaeos“ atacînd o rînduială iudaică sau alta, atunci cînd nu era o problemă de bază a iudaismului, problemă ce nu constituia chiar fundamentul iudaismului. De altfel trebuie să reținem faptul că regiunile romane răsăritene n-au fost în mod egal implicate.“⁴⁵

În timp ce observații înjositoare despre iudei și iudaism sînt prezente deja în documentele timpurii⁴⁶, numai din timpul lui Hadrian însă, începînd cu „Epistola lui Barnaba“ se dezvoltă o teologie

creștină a separării de iudei și a unui dispreț față de ei. Părinții bisericii din acel timp, așa cum pe bună dreptate declară F. Blanchetière, n-au mai simțit deloc așa cum simțea Pavel, „o mare înrîmătură și o durere necurmată“ (Rom. 9,2) în inimile lor, și ei nici nu mai doreau să fie „anatema“ pentru frații lor... Fără a apela la exemple extreme de limbaj abuziv folosit de autorul „Epistolei către Diognetus“, Iustin, în același fel ca și Barnaba, știa numai că în întreaga sa istorie Israel fusese cu inima împietrită, mîndru și idolatru... Israel omorîse pe profeți, era vinovat că n-a recunoscut în Isus pe Fiul lui Dumnezeu..., de aceea, este numai drept ca Israel să fie pedepsit în mod colectiv, lovit, condamnat și blestemat.⁴⁷

Adoptarea acestei atitudini negative față de iudei poate fi explicată (dar nu necesar și justificată) prin mai multe împrejurări existente în mod deosebit pe timpul lui Hadrian. În primul rînd relația dintre Roma și iudei era deosebit de încordată. Iudeii, așa cum am subliniat mai înainte, erau supuși unor măsuri represive și de pedepsire⁴⁸. În al doilea rînd, exista un conflict între biserică și sinagogă. Creștinii nu numai că erau împiedicați a intra în sinagogă, ci adesea erau denunțați autorităților și ori de cîte ori era posibil, persecutați direct de către iudei.⁴⁹ În al treilea rînd, un anumit grad de protecție imperială era acordat creștinilor. Este în totul posibil ca romanii să-și fi dat seama că ei, creștinii, nu aveau aspirații naționaliste și în consecință nu constituiau o amenințare politică.⁵⁰ În al patrulea rînd, influența iudeo-creștină era simțită în lăuntru bisericii. Insistînd asupra observării literale a unor rînduiele mozaice, acest fapt a încurajat disocierea și resentimentele.⁵¹

Astfel de împrejurări au invitat pe creștini să-și dezvolte o nouă identitate caracterizată nu numai printr-o atitudine negativă față de iudei, ci de asemenea prin substituirea unor obiceiuri religioase carac-

teristice iudeilor, cu altele noi. Acestea aveau să servească spre a face autoritățile romane să înțeleagă faptul că creștinii, așa cum evidențiază Marcel Simon, „s-au eliberat de orice legătură cu religia lui Israel și țara Palestinei, constituind astfel pentru imperiu niște cetățeni ireproșabili”.⁵²

Această nevoie internă a comunității creștine de a dezvolta ceea ce poate fi numit a fi un „anti-iudaism al diferențierii” și-a găsit expresia în mod deosebit în dezvoltarea unor criterii nejustificate ale hermeneuticii Scripturii, prin care istoria iudaică și sărbătorile puteau să fie golyte de însemnătatea și funcționalitatea lor.

În legătură cu istoria iudaică, este vrednic de remarcă faptul că în timp ce părinții apostolici nu au explicat, sau nu au făcut referire la această problemă, apologetii au reinterpretat și au pus în legătură trecutul și prezentul istoriei iudaice (adesea folosind o justificare scripturistă „a posteriori”) pentru a dovedi necredincioșia istorică a iudeilor și în consecință dreapta lor respingere (lepădare) de către divinitate.⁵³ Barnaba, de exemplu, încearcă să dărime valabilitatea istorică a iudaismului, golind evenimentele lui istorice și instituțiile lui de însemnătatea lor literală și de realitatea lor. Deși legământul, de exemplu, a fost dat de Dumnezeu iudeilor, „ei l-au pierdut cu totul chiar imediat după ce Moise l-a primit” (4.7), din cauza idolatriei lor și el, legământul, nu le-a mai fost niciodată oferit. Pentru Barnaba, economia vechiului Israel și-a pierdut sensul sau mai degrabă nu mai are nici un sens. În mod asemănător, Iustin, printr-un „tur de forță”, stabilește o legătură causală între „uciderea lui Hristos și a profetilor Săi” de către iudei și cele două revolte iudaice de la anii 70 și 135 e.n., trăgând concluzia că cele două instituții fundamentale ale iudaismului, și anume: circumciziunea și Sabatul, erau un semn al infamiei impus de Dumnezeu iudeilor, pentru a-i pune în evidență pentru pedeapsa pe care pe bună dreptate o meritau pentru stricăciunea lor.⁵⁴ Melito, pe care E. Werner îl numește „primul poet al uciderii lui Dumnezeu-Fiul” în a sa „Paschal Homily”, într-o formă foarte retorică reinterpretază istoricul Paște al exodului spre a comemora „extraordinara ucidere a lui Hristos de către iudei”.

„Voi ați omorât pe Acesta în timpul marii sărbători (v. 92).

Dumnezeu a fost ucis,
Împăratul lui Israel a fost nimicit

Cu dreapta lui Israel
Infricoșătoare crimă!
O, nemaiauzită nedreptate” (v. 96—97)⁵⁵

Istoria poporului Israel este văzută deci ca o consecință a infidelității, a idolatriei (în mod deosebit se evidențiază Baal-Peorul și vițelul de aur) și a uciderii (a celor neprihăniți, a profetilor și în sfârșit a lui Isus Hristos). În consecință nenorocirile iudeilor, în mod deosebit distrugerea Ierusalimului, expulzarea lor din propria lor țară și împrăștierea lor printre neamuri și pedepsirea lor de către Roma, reprezintă o pedeapsă dreaptă, divină.

Această reinterpretare negativă a iudaismului motivată, așa cum am prezentat pe scurt mai sus, de factori prezenți înăuntrul și în afara bisericii, a afectat în mod deosebit atitudinea multor creștini față de sărbătorile și rinduielile religioase iudaice. Având în vedere faptul că iudaismul a fost definit pe bună dreptate ca un „orthopraxis” (faptă mai degrabă decît crez), și că instituțiile religioase cum de exemplu circumciziunea și Sabatul nu numai că au fost puse în afara legii de către edictul lui Hadrian, ci de asemenea au fost în mod automat atacate și batjocorite de către autori greci și latini, n-ar trebui să surprindă pe nimeni că mulți creștini au rupt legăturile lor cu iudaismul, substituind sau înlocuind sărbătorile religioase specifice iudaice, cum de exemplu Sabatul și Paștele, cu altele noi. În acest proces așa cum vom vedea în continuare, Biserica din Roma, unde așa cum am notat mai sus, ruptura cu iudaismul a avut loc mai devreme și unde ostilitatea și măsurile anti-iudaice au fost simțite în mod deosebit, au jucat un rol proeminent. Acest lucru poate fi cel mai bine exemplificat printr-un studiu al poziției cu privire la problema Sabatului și a Paștelui.

NOTE

1. J. Lebreton, „La Chiesa Primitiva”, 1957/3, pag. 540.
2. A. Puech, „Les Apologues grecs du IIe siècle de notre ère”, 1912, pag. 5.
3. Atitudinea lui Hadrian față de creștinism este cunoscută în primul rând din a sa „Rescriptus” adresată lui Minucius Fundanus, scrisă probabil cam pe la 125—126 e.n. Împăratul nu orea urmărirea judiciară a creștinilor, dar el cerea ca acuzația să fie făcută înaintea unui tribunal în cadrul unui proces obișnuit. Acuzațiile colective împotriva creștinilor nu trebuia să fie acceptate, iar acuzatorii falși trebuia să fie pedepsiți aspru (Rescriptus, citată de Iustin, I Apologia/68 și de către Eusebiu, H.E./4.9). În timp ce „Rescriptus” a lui Hadrian este oarecum ambiguu în formularea ei, și acest lucru poate fi așa în mod intenționat, în realitate însă împăratul manifesta o atitudine moderată față de creștini. Pentru unele studii importante cu privire la „Rescrip-

tus” a lui Hadrian, vezi și C. Callewaert, „Le rescrit d'Hadrien a Minucius Fundanus”, „Revue d'histoire et de littérature religieuse” 3 (1903) : 132—139. Marta Sordi, „I rescritti di Traiano e Adriano sui cristiani”, rivista di Storia della Chiesa in Italia 14 (1960) : 359—370; W. Schmid, „The Christian Reinterpretation of the Rescript of Hadrian, Maya 7 (1953) : 1.1. Lupă Lampricus, o autoritate nu așa de convingătoare, Hadrian era dispus să ofere lui Isus Hristos un loc în Panteon; vezi Vita Alexandri Severi 43.6).

4. Pentru o excelentă prezentare a literaturii creștine anti-iudaice din secolul al doilea, vezi F. Blanchetière, „Aux sources de l'anti-judaïsme chrétien”, Revue d'histoire et de Philosophie Religieuse 53 (1973) : 353—390. În lucrarea „predicarea lui Petru” (Kerygma Petrou), din care avem numai câteva fragmente datate din prima jumătate a celui de-al doilea secol, închinarea iudeilor la Dumnezeu este respinsă ca fiind absurdă ca și aceea a grecilor: „Nici nu trebuie să-L adorăm în modul în care o fac iudeii; căci ei — de asemenea — deși gîndesc că numai ei singuri cunosc pe Dumnezeu, nu înțeleg că se închină la ingeri și la arhangheli, la luni (calendaristice) și la lună (corp cerească), iar cînd luna nu strălucește, ei nu sărbătoresc așa numitul prim Sabat .... Ceea ce se referă la greci și la iudei este vechi, perimat. Dar noi sintem creștini, și ca al treilea neam de oameni ne închinăm Lui într-un fel nou” (E. Hennecke, „New Testament Apocrypha”, 1965, II, pag. 100). În ceea ce-l privește pe Quadratus, singura noastră informație este declarația lui Eusebiu că „el a adresat lui Hadrian un discurs conținînd o apologie a religiei noastre, pentru că unii oameni răi au încercat să tulbure pe creștini” (H.E. 4.3.2. NPNF 2 I/pag. 175). Dacă „oamenii cei răi” așa cum susține H. Graetz (Geschichte der Juden, 1911, IV/pag. 169), sint iudeii care au împrăștiat zvonuri calomnioase despre creștini, atunci apologia a putut fi o respingere a acuzațiilor iudaice. „Apologia lui Aristide” (datată 143 e.n.; cf. J.R. Harris, „The Apology of Aristides”, 1891, pag. 6—13) care deși laudă și recomandă monoteismul și filantropia iudaică, condamnă închinarea lor ca fiind irațională: „În imaginația lor ei consideră că ei slujesc lui Dumnezeu; pe cînd datorită modului lor de închinare ei se închină de fapt ingerilor și nu lui Dumnezeu; ca atunci cînd sărbătoresc sabbatele și începutul lunilor ... lucruri pe care ei nu le păzesc în mod desăvîrșit” (ch. 14, Syriac, ANF X, pag. 276). Tot ceea ce știm despre „Disputa dintre Iason și Papisceus” este ceea ce a scris Origen (248 e.n.) ca să respingă cele spuse de Celsus (circa 178 e.n.) un filozof păgîn din Roma care a făcut afirmația că tratatul era mai degrabă potrivit să trezească ura și nu risul”. Origen respinge acuzația spunînd că „dacă este în mod imparțial convins, atunci se va afla că nu este nimic care să trezească fie și risul într-o lucrare în care un creștin (Iason) este descris ca avînd o discuție cu un iudeu cu privire la subiectul Scripturilor iudaice, demonstrînd că profetiile cu privire la Hristos se aplică exact la Isus” (Impotriva lui Celsus 4.52, ANF IV pag. 251). Această lucrare, așa cum notează F. Blanchetière (art. cit. pag. 358) poate fi „un precursor sau cel puțin o încercare paralelă la Dialogul lui Iustin”. Miludam, un contemporan al lui Iustin, conform cu relatarea lui Eusebiu, a scris este o lucrare și împotriva grecilor și împotriva iudeilor, răspunzînd fiecărui dintre ei în mod separat în două cărți. (H.E./ 5,17, 3, NPNF 2

I/pag. 234). Să reținem acum faptul că iudaismul și păgânismul sint tratate în două apologii distincte, fără îndolaiă datorită importanței lor. Aceasta apare ca o nouă dezvoltare. Despre Apollinarius, Eusebiu raportează că în afară de „Apologia” adresată lui Marcus Aurelius, el a mai scris cinci cărți: „Impotriva grecilor”, „Cu privire la Adevăr” — prima și a doua carte — și „Impotriva iudeilor”, de asemenea două cărți (H.E. 4,27,1). Este vrednic de reținut faptul că Apollinarius consacră două tratate „Impotriva iudeilor” și numai unul „Impotriva grecilor”. În legătură cu Melito vezi cele spuse pînă acum iar în ceea ce privește pe Iustin Martirul ne vom referi la el mai tîrziu. „Epistola către Diognetus” (datată de către H. I. Marrou la circa 200 e.n.) ne dă o mărturie excepțională și elocventă cu privire la atitudinea disprețuitoare a creștinilor față de iudei. Serviciul jertfelor iudaice este etichetat ca fiind „un act absurd” (c. 3). „În ceea ce privește la scrupulozitatea lor cu privire la carne, superstiția lor cu privire la păzirea Săbătelor, cum și referitor la mîndria lor privind circumciziunea și plămănilor lor cu privire la post și luni noi, care sint în totul ridicole și nevredecie de luat în seamă — nu cred că aștepti să auzi ceva de la mine” (c. 4, ANF, I/pag. 26, cf. H. I. Marrou, „Lui Diognet”, SC 33, pag. 112—114). În fragmentele „Epistolei lui Petru” (circa 180 e.n.), iudeii sint înfățișați ca executînd în mod nemilos condamnarea și executarea lui Hristos (cf. 2,5 3 : 6-9 ; 6,21 ; 15,50. E. Hennecke, op. cit. I/pag. 184—186). Lucrarea lui Tertulian „Adversus Iudaeos” este prima încercare sistematică de a respinge iudaismul care a ajuns pînă la noi. Mai puțin versat în iudaism decît Iustin, Tertulian se străduiește să demonstreze caracterul învechit al dispensațiunii iudaice. Origen (circa 248 e.n.) formulează în mod explicit doctrina pedepsii divine a rasei iudaice : „Spunem cu încredere că aceștia nu vor fi niciodată în situația de a ajunge din nou în situația lor de mai înainte. Căci ei au comis o crimă de cea mai decăzută speță, conspirînd împotriva Mintuitorului neamului omenesc. În acel oraș (cetate) unde ei au adus lui Dumnezeu o închinare ce conținea simbolurile unor puternice taine. De aceea se cuvinea, sau era numai drept ca cetatea (orașul) în care Isus a trăit aceste suferințe să piară complet, iar națiunea iudaică să fie răsturnată, desființată, și invitația la fericire oferită lor de Dumnezeu să fie dată altora, creștinilor” („Impotriva lui Celsus” 4,12, ANF IV, pag. 506). Pentru o cercetare a literaturii anti-iudaice de mai tîrziu, vezi Lukyn Williams, „Adversus Iudaeos”, A Bird's-Eye View of Christian Apologiae until the Renaissance, 1935).

45. F. Blanchetière (fn. 44), p. 361.

46. Didahile, de exemplu, avertizează pe creștinii să nu postească în aceleași zile cu fățarnicii căci „aceștia postesc luna și foia, dar voi trebuie să postii miercurea și vînera. Și nu vă rugați asemenea fățarnicilor, ci rugați-vă așa cum a poruncit Domnul în Evanghelia Sa” (8,1-2 trad. de E. J. Goodspeed „Părinții apostolici” 1950, pag. 14—15). Folosirea în Noul Testament a numelui de cărturari și farisei fățarnici — Matei 23,13—19 — arată faptul că referirea este

îndreptată direct către conducerea iudaică. Ignatius (110 e.n.) în scrisorile sale către mai multe comunități creștine din Asia Mică, avertizează în repetate rînduri împotriva iudaizantilor.

47. F. Blanchetière (fn. 44) pag. 396—397. Autorul notează faptul că între literatura patristică din primul secol și cea din al doilea secol este mai mult o întrerupere decît o continuitate. El găsește aceste întreruperi în diferite furl. În primul rînd în izvorul sau originea inspirației. Apologetii nu folosesc Evangheliile sau epistolele pauliniene, ci aproape în mod exclusiv invectivele profeților Vechiului Testament împotriva necredincioșiei lui Israel. În al doilea rînd o întrerupere în ceea ce privește tema planului de mintuire. În timp ce în Noul Testament mintuirea este extinsă la toți oamenii, pentru Barnaba și Iustin, de exemplu, după apostazia lui Israel cînd și-au făcut vîfelul de aur poporul iudeu este pur și simplu lepădat. „Legea nu mai este deloc un învățător, ca pentru Pavel, ci un medicament spre a fi folosit numai pentru iudei”. În al treilea rînd, există o întrerupere în atitudine și stil. Deși în Noul Testament există cîteva declarații virulente împotriva unor funcții ale iudaismului, la apologetii din secolul al doilea nu există decît o uniformă și consistentă condamnare a poporului iudeu și a iudaismului. În final, există o întrerupere în ceea ce privește perspectiva. Nu mai plînge nimeni după Ierusalim datorită respingerii minturii, ci condamnarea lui Israel (Barnaba, Iustin, Diognetus, Melito) ca ucigași ai profeților și nesocotirea Fiului lui Dumnezeu. O discuție valoroasă cu privire la „Teologia Separării” ne este dată de Edward H. Flannery, „The Anguish of the Jews, 1965, pag. 35—43 ; vezi de asemenea Leon Poliakov, „The History of Anti-Semitism”, pag. 17—25). 48. vezi pag. 171 f.

49. Iustin Martirul (Dialogul 17,1) se lamentează pentru faptul că iudeii înfățișează în mod fals pe creștinii, acuzîndu-i că sint trădători și sacrilegi. „Celelalte națiuni n-au tratat pe Hristos și pe noi, urmașii Săi, afit de nedrept cum ne tratați voi, iudei, care în adevăr sintei instigatorii și inspiratorii acelei păreri rele pe care ei o au despre Cel Drept și despre noi, ucenicii Săi”. În capitolul 96 al aceleiași lucrări, Iustin adaugă : „În sinagoga voastre voi blestemați pe toți aceia care prin El au devenit creștini, iar neamurile pun în practică blestemul vostru omîrînd pe toți aceia care admit că sint creștini” (Falls, Justin's Writings, pp. 173, 299). Existența unui climat general de neîncredere și ostilitate este sugerat de repetatele expresii cum de exemplu : 1) „ne urîți” (I Apology 36 ; Dialogue 39,1 ; 82,6 ; 136, 2 ; 134, 5) ; 2) „ne blestemați” (Dialogue 16,4 ; 95,4 ; 106,3 ; 123,6) ; 3) „Isus ... al cărui nume îl profanați și faceți totul ca numele Lui să fie profanat peste întreg pămîntul” (Dialogue 120,4) ; 4) „Îl acuzați că a provădit acele învățături fără Dumnezeu, nesfinte și în afara legii, pe care le-ați menționat spre condamnarea aceloră care au mărturisit despre el că este Hristos” (Dialogue 106,3 ; cf. 47,5) ; 5) Învățătorii noștri (rabinii) au dat o lege care ne interzice a avea vreo legătură cu vreunul din voi și că nu tre-

bule să avem vreo relație cu voi sau vreo comunicare în legătură cu aceste întrebări” (Dialogue 38,1 ; 112,4 ; 93,5). În unele cazuri ostilitatea a mers pînă acolo că au dat pe creștinii la moarte, fie în mod direct ca pe timpul revoltei lui Barkokeba (Dialogue 16,4 ; 95,4 ; 133,6 ; I. Apology 31) sau indirect, agîtînd pe romani (Dialogue 96,2 ; 110,5 ; 131,2). După Tertulian, Scorpiene 10 : „Sinagogle iudaice, promotore de persecuție” ; cf. Ad Nations 1,14 ; Origen, „Contra Celsum I”, raportează pe larg acuzațiile pe care iudeii lui Celsus le-au adus împotriva creștinilor.

50. Este vrednic de reținut faptul că după Eusebiu, Domițian a judecat sub acuzarea de complot politic rudele lui Isus Hristos, dar după ce le-a examinat „el i-a lăsat liberi și printr-un decret a pus capăt persecuției bisericii (H.E./ 2,20,7 vezi fn. 43).

51. Iustin raportează, de exemplu, că erau iudei creștini care „împuneau celor dintr-o neamuri care credeau în acest Hristos să trăiască din toate punctele

de vedere după legea dată de Moise” (Dialogue. 47, ANF I, pag. 218). Mișcarea extremistă anti-iudaică a lui Marcion a contribuit de asemenea la dezvoltarea unei diferențieri anti-iudaice.

52. M. Simon, „Verus Israel : études sur les relations entre chrétiens et juifs dans l'empire romain”, 1964, p. 128, Robert M. Grant, „Augustus to Constantine”, 1970, pag. 104—105, scoate în evidență faptul că mișcarea apologetică a început sub Hadrian, sprijinită de eforturile de elenizare ale împăratului și de către efectele revoltei lui Barkokeba. Leon Poliakov (f. 47) pag. 21, remarcă același lucru : „Pe vremea cînd Hadrian a interzis circumciziunea și a singeroasei revolte a lui Barkokeba din anul 135, primii apologetii creștini încercau să demonstreze cum că creștinii, neavînd vreo legătură cu iudeii și cu țara iudeii, erau cetățeni ireproșabili ai imperiului”.

53. Pentru o analiză concisă și convingătoare a reinterpretării apologete a istoriei iudeilor, vezi F. Blanchetière (fn. 44), pag. 373—385.

54. Cf. Dialogue 16,1 și 21,1. Aceste pasaje și altele sint citate și redată mai jos, pag. 226—227. F. Blanchetière (fn. 44 pag. 377) observă că Iustin este primul care să stabilească o legătură explicită între înfrîngerea rebeliunilor din anii 70 și 135 și consecințele lor — ruina Ierusalimului, deportarea și implantarea unor populații ne-iudee în Palestina — pe deoparte, și directa lor responsabilitate pentru omorirea lui Isus Hristos pe de altă parte” (cf. p. 332).

55. E. Werner, „Hebrew College Annual 37”, (1968) : 191—210. Formulele folosite de Melito, după Werner, sint în mod deosebit puternice, explicate și unice.

56. Tradusă de Gerald F. Hawthorne, „A New English Translation of Melito's Paschal Homily” in „Current Issues in Biblical and Patristic Interpretation”, ed G. F. Hawthorne, 1972, pp. 171—172. A. T. Kraebel exprimă o legitîmă surprîză atunci cînd spune : „Sint neînțare să explic cum o generație a putut să citească „Peri Pascha” fără să se atragă atenția asupra implicațiilor acestui ... atac prelungit, crîncen și personal asupra lui Israel”. „Melito episcopul și sinagoga din Sardes ; Text și context”, „Studies Presented to George M.A. Hanfmann, 1971, p. 81). Kraebel explică cum că inverșunatul atac al lui Melito a fost determinat de „mărimea și puterea comunității iudaice din Sardes” (Idem, pag. 83).

TEXTUL DE CUGETAT

„După citirea Legii și a Proorocilor... care se citesc în fiecare Sabat“.

Fapte 13,15,27

Era o rânduială a Vechiului și chiar a Noului Testament a ceea ce o parte din scrierile sfinte să fie citite în sinagogi în fiecare Sabat.

Se știe bine de către întreaga biserică că în fiecare Sabat în cadrul serviciilor divine se prezintă un text de cugetat sau un text misionar. Cunoaștem foarte bine cu toții valoarea spirituală a acestei practici din cadrul serviciului divin.

Prezentarea textului misionar nu este numai o împodobire sau o completare a serviciilor divine, ci are menirea și valoarea ei proprie căreia trebuie să-i acordăm atenția cuvenită. Textul este ales, aprobat și dirijat de conducerea bisericii. Apare pentru un an în calendarul cultului. În cadrul răspunderilor, el aparține comitetului comunității și nu comitetului Școlii de Sabat. Comitetele comunității numește persoana corespunzătoare pentru prezentarea textului misionar. Timpul și locul lui este, de a fi citit și explicat, după încheierea serviciului divin al Școlii de Sabat.

Programarea acestui serviciu divin se face cel puțin cu o lună înainte, în unele comunități se face trimestrial. Comitetele ar trebui să aibă întâlniri cu persoanele numite pentru prezentarea textului de cugetat. Ar fi bine ca textele să fie citite cu acea ocazie și fiecare să aleagă pe acela care i se potrivește. În felul acesta împărțirea va fi după vîrstă, cunoștința și experiența fiecăruia. Ar trebui discutat împreună cum se pregătește și cum se expune subiectul, ce idei se scot din text, care se folosește exclusiv spre viața practică a lucrării creștine.

Deoarece acest verset se numește text de cugetat se înțelege de la sine că valoarea lui practică nu se mărginește la ziua de Sabat. El deschide o porțiță de cugetare asupra slujirii pentru fiecare zi din săptămîină. El nu se limitează pur și simplu la vorbe, „Propovăduiți Evanghelia la orice făptură“ (Marcu 16,15), ci ne luminează, ne îndrumă: cu ce, cînd și cum putem fi de folos semenilor, cum am pu-

tea experimenta iubirea divină față de toți oamenii. Cum am putea prezenta Evanghelia în modul cel mai atrăgător, în adevărata ei valoare.

Acest serviciu necesită o pregătire spirituală și practică. Mulți predică Evanghelia, dar mai puțini o prezintă prin viața lor. Dumnezeu ar fi putut să scrie Evanghelia pe fiecare frunză a pomilor. El ar fi putut să facă așa ca păsările cerului să predice solia mîntuirii. Aceasta ar fi o senzație de cîteva zile dar nicidecum un ajutor pentru păcătoși. Dumnezeu nu s-a folosit nici de îngeri în propovăduirea Evangheliilor de har și iertare. El a știut că trebuie cineva asemenea omului, din aceeași piămadă, trăind în aceleași condiții și supus aceluiași legi. Isus a devenit asemenea nouă și S-a identificat cu problemele noastre. El a fost „disprețuit și părăsit... Domnul a făcut să cadă asupra Lui nelegiuirea noastră... a fost pus în numărul celor fărădelege, pentru că a purtat păcatele multora și S-a rugat pentru cei tînovați“ (Is. 53). Iată chemarea evanghelistului. Să predice solia celor păcătoși dar și să se identifice cu ei, să poarte povara lor, să ia parte la problemele lor, să simtă împreună cu ei și să facă totul pentru mîntuirea lor.

Isus face deosebirea între Evanghelia predicată și cea trăită. „Mulți îmi vor zice în ziua aceea: 'Doamne, Doamne! N-am proorocit noi în Numele Tău? N-am scos noi draci în Numele Tău? Și n-am făcut noi multe minuni în Numele Tău?' Atunci le voi spune curat: 'Niciodată nu v-am cunoscut; depărtați-vă de la Mine, voi toți care lucrați fărădelege'“ (Matei 7,22,23). Dar celor care au practicat în viața lor Evanghelia le va spune: „...Veniți binecuvîntați Tatălui Meu de moșteniți Împărăția... Căci am fost flămînd și Mi-ați dat de mîncare; Mi-a fost sete și Mi-ați dat de băut; am fost străin și M-ați primit; am fost gol și M-ați îmbrăcat; am fost bolnav și ați venit să

mă vedeți; am fost în temniță și ați venit pe la Mine. Adevărat vă spun că orîdecite ori ați făcut aceste lucruri unuia din acești foarte neînsemnați frați ai Mei, Mie Mă le-ați făcut“ (Matei 25,34-40).

Predica și viața trebuie întrefesute, trebuie să meargă împreună zi de zi.

Textul misionar se folosește exclusiv pentru evanghelizarea practică. El nu-și atinge ținta propusă atunci cînd se folosește pentru alte scopuri, cînd cel care îl prezintă introduce ideile sale, învață doctrină sau mustră. În textul de cugetat trebuie găsită și scoasă în relief partea practică a vieții de credință. Un indemn, o îndrumare, o lămurire, o experiență, un eveniment care trebuie actualizat și aplicat azi. Nu se mai citesc alte versete din alte părți ale Scripturii. Nu se ține o predică scurtă cu alte idei în afară de acelea care sînt cuprinse în text.

Durata prezentării textului cuprinde numai trei-cinci minute. Ca să dai laoparte o perdea pentru a intra razele binefăcătoare ale soarelui, să deschizi o fereastră pentru a se umple camera cu aer proaspăt sau să deschizi un robinet pentru apă răcoritoare nu necesită un timp îndelungat, dar efectul produs durează. Într-o clipă aprinzi o luminare care va lumina pînă ce se va mistui. Iată, acesta este rolul textului misionar, ca să aprindă luminările neaprinse sau stinse. Domnul Hristos a spus: „Oamenii n-aprind lumina s-o pună sub obroc, ci o pun în sfeșnic, și luminează tuturor celor din casă. Tot așa să lumineze și lumina voastră înaintea oamenilor ca ei să vadă faptele voastre bune și să slăvească pe Tatăl vostru care este în ceruri“ (Matei 5,15,16).

Să acordăm deci o atenție deosebită textului misionar. El unifică și concentrează gîndurile noastre asupra răspunderii care izvorăște din iubirea nesecabilă a lui Dumnezeu față de toți oamenii. Fiecare credincios să aștepte o solie personală, un dar, o binecuvîntare cu care să fie de folos semenilor.

Pastor, I. Gyeresi,
Consilier-Uniune

Era în vremea lui Ahaz, al 12-lea rege al lui Iuda (sec. 8 î.Hr.), precum și a lui Osea, Mica și Isaia.

Ahaz este citat în lista genealogică a Mintuitorului (Matei 1,9) și în cuneiformele lui Tiglat Palasar (Asiria).

„Domnul a smerit pe Iuda, din pricina lui Ahaz... care avusese o purtare fără frâu... și păcătuisese... a prădat Casa Domnului... ca să facă daruri împăratului Asiriei; dar nu i-a ajutat la nimic... chiar când era la strîmtoare, a păcătuit și mai mult împotriva Domnului, A adus jertfă dumnezeilor Damascului, care-l bătuseră și a zis: 'Fiindcă dumnezeii împăraților Siriei le vin în ajutor, le voi aduce și eu jertfe, ca să-mi ajute'. Dar ei au fost prilejul căderii lui și a întregului Israel. Ahaz a strîns uneltele din Casa lui Dumnezeu, A închis ușile Casei Domnului... ca să aducă tămîie altor dumnezei..." (2 Cron 28,16-27).

„Ahaz... n-a făcut ce este plăcut înaintea Domnului, Dumnezeului său, cum făcuse tatăl său David... chiar a trecut pe fiul său prin foc, după urciunile neamurilor...; împăratul Siriei și... împăratul lui Israel" — stranie alianță a unora dintre copiii lui Dumnezeu împotriva fraților lor — „s-au suit împotriva Ierusalimului...; Ahaz a trimis soli împăratului Asiriei, să-i spună: „...izbăvește-mă...” și a luat argintul și aurul din Casa Domnului... și l-a trimis ca dar împăratului Asiriei...; Ahaz s-a dus la Damasc înaintea... împăratului Asiriei. Și, văzînd altarul din Damasc, împăratul Ahaz a trimis preotului Urie chipul și înfățișarea acestui altar... Preotul Urie a făcut un altar întocmai... mai înainte ca să se întoarcă împăratul Ahaz din Damasc... Ahaz a ars pe el arderea de tot. A îndepărtat... altarul de aramă care era înaintea Domnului și... a dat următoarea poruncă preotului Urie: „Să arzi pe altarul cel mare... cit despre altarul de aramă, nu-mi pasă”. Preotul Urie a făcut întocmai... Și împăratul Ahaz a sfărîmat tăbliile de la temelie și a scos lighenele de pe ele. A dat jos marea de pe boii de aramă... De hațîrul împăratului Asiriei a schimbat în Casa Domnului..." (2 Împărați 16,2-18).

Alunecarea teribilă a lui Ahaz este — paradoxal — după minu-

nata intervenție a Domnului prin Isaia: „Spune-i: Ia seama și fii liniștit; nu te teme de nimic... nu te teme că Siria gîndește rău împotriva ta și că Efraim... căci așa vorbește Domnul Dumnezeu: Așa ceva nu se va întîmpla și nu va avea loc... Dacă nu credeți, nu veți sta în picioare" (Is. 7,3-9).

Respingînd solia divină, este uimitor că „Domnul i-a vorbit din nou lui Ahaz și i-a zis: 'Cere un semn de la Domnul Dumnezeuul tău: cere-l...' și uluitor este că „Ahaz a răspuns: 'Nu vreau'" (Is. 7,10-12).

Mica a dezaprobat degradarea spirituală subliniind: „mai îndrăznesc să se bizuie pe Domnul și zic: Oare nu este Domnul în mijlocul nostru? Nu ne poate atinge nici o nenorocire" (Mica 3,10,11).

Isaia preciza: „Mina Domnului nu este prea scurtă ca să mintuiască, nici urechea Lui prea tare ca să audă; nelegiuirile... pun zid de despărțire între voi și Dumnezeul vostru... păcatele voastre. El împiedică să vă asculte" (Is. 59,1,2).

„Printr-o neleguire continuă... atrăseseră slăbiciunea poziției lor printre națiunile pămîntului." (P.R. 225). Aceasta, cu tot efortul depus în soliile lor de Osea, Mica și Isaia.

„În orice secol Dumnezeu a avut multă răbdare cu cei răzvrățiți avînd în vedere pe cei care au rămas credincioși, cit și din pricina iubirii Sale nemărginite pentru cei rătăciți... Pe cei ce trăiau în fărădelege El i-a învățat calea dreptății prin bărbați hotărîți de El... Prin Mica le-a fost adresat apelul: 'Ascultați... Domnul are o judecată cu poporul Său... adu-ți aminte... ca să cunoști binefacerile Domnului'" Mica 6,1-5" (P.R./226).

„Este planul special al Satanei să atragă la păcătuire, să mențină viețuirea în păcat, să descurajeze sufletele și să le facă să gîndească că e fără nădejde cazul lor. Totuși, Dumnezeu face invitația: 'Să apuce ocrotirea Mea' (Is. 27,5). În Hristos s-au luat toate măsurile pentru incurajare deplină" (P.R./227).

„Umblarea idolatră a lui Ahaz a atras minia lui Dumnezeu peste Iuda și peste Ierusalim" și „i-a făcut... bătaie de joc" (2 Cron. 29,8, P.R./228).

Dacă ar fi rămas credincioși Celui Prea Înalt, atunci ei nu s-ar fi temut de alianța nejustificată for-

mată contra lor. Dar, nelegiuirile repetate le-au răpit vigoarea spirituală. Apoi, de teama Dumnezeului pe care L-au lezat a „tremurat inima lui Ahaz și inima poporului său, cum se clatină copacii din pădure cînd bate vîntul" (Is. 7,2. P.R./228).

Revenim cu sublinierea că în această situație critică i-a vorbit Domnul prin Isaia: „Ia seama și fii liniștit. Nu te teme de nimic" — dar el respinse solia divină.

Bunăvoința cumpărată devastînd Casa Domnului a fost temporară și tocmai „Împăratul Asiriei a venit... ca un vrăjmaș" (2 Cron. 28,20) sfîrșit la înviaze de bogățiile ce-i fuseseră trimise. Binefăcător cumpărat, dușman asmuțit.

„Cînd regele apostaziat se apropia de sfîrșitul domniei sale, porunci să se închidă ușile Templului. Sfînta slujbă a fost întreruptă, iar sfesnicele nu mai ardeau în fața altarului... Jertfe pentru păcatele poporului nu mai ardeau... zăvîrînd ușile Templului au ridicat cu încumetare altare pentru adorarea zeilor păgini la colțurile de străzi. Părea că păgînismul a cîștigat biruință deplină și că puterile întunericului stăpînesc totul" (P.R. 229).

„Totuși... unii își păstrară credințioșia față de Iehova, refuzînd hotărît a fi tirii în idolatrie. De aceștia erau legate speranțele lui Isaia și Mica cînd vedeau ruina adusă... Deși Sanctuarul era încuiat, totuși, celor credincioși le-a fost dată asigurarea (Is. 8,10. 13. 14): „Dumnezeu este cu noi! Sfințiți pe Domnul oștirilor. De El să vă temeți și să vă infricoșați. Și atunci, El va fi un locaș sfînt pentru voi" (P.R. 229). (Cei de atunci, rămași credincioși Dumnezeului lor, au făcut din El un locaș).

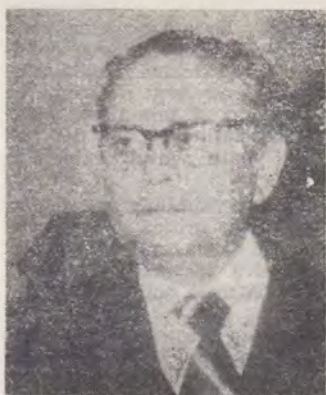
Solia lui Isaia cuprîndea și proorocia: „Domnul însuși va și da un semn: 'Iată fecioara... va naște un fiu și-I va pune numele Emanuel (Dumnezeu este cu noi)' (Is. 7,14).

Cei fideli lui Dumnezeu L-au primit cînd El a venit și Dumnezeu a fost cu ei; El, adăpostul, un „locaș" în vremi — de atunci, pînă azi. Urmașii celeilalte categorii au rămas de milenii atașați unor ruine, neîntrerupt pelerinaj la zidul devenit al plîngerilor și încă așteaptă pe Cel venit, dar lepădat, pentru a reclădi pe temelii străbune.

...EL VA FI UN LOCAȘ SFÎNT

V. D. COJEA
Pastor — pensionar

Constantin Alexe
1912—1988

Cu adincă durere aducem la cunoștința frățietății încetarea din viață a fr. Constantin Alexe, pastor-pensionar, în cadrul conferinței București. Fulgerătoarea lui moarte ne-a consternat, făcându-ne să ne numărăm mai bine zilele spre a ne înțelegeți mai mult.

Prin structura sufletului, a pregătirii și consacării sale, fr. C. Alexe era prezent în toate. Dinamic, iscoditor, omul soluțiilor rapide atunci când trebuia să vină în ajutorul cuiva, chiar dacă soluțiile nu erau totdeauna ortodoxe, ele aveau însă o mare calitate... izvorau dintr-o inimă sensibilă față de nevoile sufletului omenesc.

Prezent la amvon, prezent în dezbaterile problemelor bisericii, prezent în lucrarea pastorală, prezent la căpățul bolnavilor, acesta a fost pastorul Alexe Constantin care n-a știut să spună niciodată, nu!

Cercetător neobosit, și-a umplut sufletul cu valori ce le-a pus la schimbător. De aceea dispariția lui se resimte mult, căci se răresc grozav de mult rîndurile înțelepților ce cunosc taina funiei de nisip.

Fr. C. Alexe vede lumina zilei la 27 iulie 1912 în comuna Ștefănești, jud. Suceava. Tinerețea și-o petrece în biserica adventă, în familia pastorului Nicolae Alexe, ur-

mînd apoi cursurile liceale și ale Seminarului Teologic A.Z.S., pe care le absolvă în 1936. În perioada anilor 1936—1938 lucrează la birourile Uniunii, apoi la conferința București. În aprilie 1938 își întemeiază un cămin, căsătorindu-se cu Berty, fiica pastorului Bartha, cămin în care s-au născut Gelu și Gabi.

Uraganul celui de-al doilea război îl cuprinde și pe el în vîltoarea lui. Front și prizonierat pînă în 1949 când revine, purtînd în trupul lui urmele suferințelor inimaginabile — apocaliptice — prin care a trecut... supraviețuindu-le.

Revenind „dintre morți“ cum spunea adesea, și-a închinat viața slujirii lui Dumnezeu și aproapelui. În 1949 este întărit prin binecuvîntare și activează în calitate de consilier al conferinței București, președinte al conferinței București și consilier economic și secretar al Uniunii.

În această perioadă a activității sale, perioadă dificilă în istoria bisericii noastre, a fost un element de echilibru, aducînd un aport considerabil la păstrarea unității doctrinare, organizatorice și spirituale a bisericii.

Ca toți oamenii a băut din plin și cupa amărăciunii sufletești. Dar

a găsit în Hristos resursele necesare menținerii optimismului și energiei ce l-au caracterizat. Este lovit în familie prin pierderea soției. Și-a uscat lacrimile, și-a întărit inima și a mers înainte. Își reface familia recăsătorindu-se cu sora Madi Irod și se naște Costin — mezinul familiei.

A lucrat cu dăruire năzuind spre mai bine. Pensionarea sa în 1982 n-a fost decît un act juridic, pastorul Alexe fiind mereu prezent și activ în cadrul pastorilor conferinței București și în comunitatea Popa-Tatu cu care se identificase.

O criză rebelă de inimă pune capăt vieții sale în dimineața zilei de 3 august 1988. Înurmîntarea a avut loc vineri, 5 august, în București, cînd familia, colegii și un impresionant număr de prieteni, frați și surori, au condus la locul odihnei sale temporare pe acest slujitor al lui Dumnezeu care a fost și rămîne un exemplu de slujire plină de dăruire și iubire. Frații N. Dumitrescu, I. Ciucă și cel ce semnează aceste rînduri au prezentat cuvîntul mîngîietor al Scripturii ce a umplut de nădejde inimile îndurerate.

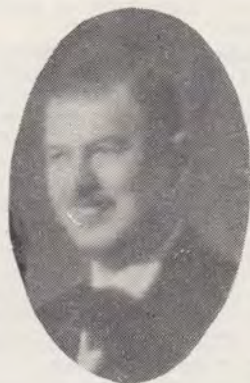
Pastor :
D. POPA

În vîrstă de 86 de ani se stinge din viață pastorul pensionar Victor Georgescu.

Născut la 9 octombrie 1902 în Brăila, tînărul Georgescu cu o voce profundă de bas este cucerit de frumusețea și curăția adevărului Scripturii. Atras de puritatea vieții spirituale, urmează cursurile Seminarului Teologic al Bisericii Adventiștilor de Ziua a Șaptea și în septembrie 1930 îl găsim pastor-asistent la Cimpulung-Muscel. În 1935 servește ca pastor-ajutor în districtul Craiova, iar în 1936 ca pastor întărit prin binecuvîntare lucrînd în București. Apoi îl găsim la Tîrgoviște, Alexandria, Slănic și iar București pînă în 1963 cînd se pensionează.

Apartinînd generației de credincioși și slujitori ai bisericii advente care a sacrificat pentru cauza Evangheliei, el a slujit lui Dumnezeu în toată sinceritatea și după capacitatea darurilor ce i-au fost date.

Victor Georgescu
1902-1988

Cu o voce plăcută, sonoră, a fost — în anii tinereții — unul dintre promotorii muzicii corale din cadrul serviciilor divine din comunități. Modest, sincer, devotat, tăcut și-a purtat bucuriile și necazurile vieții și ale slujbei cu încredere deplină în Cel ce l-a chemat. N-a fost scutit de necazuri; dar cu zîmbet, zîmbetul înțelept al încrederei, degaja o notă de optimism și încredere. Nu realizăm încă așa cum ar trebui pierderea ireparabilă pe care biserica și comunitățile noastre o încearcă prin dispariția acestor bărbați ce și-au închinat viața în mod neprecupețit slujirii lui Dumnezeu și aproapelui.

Închide ochii spre a se odihni în ziua de 14 iunie 1988, iar înmormîntarea a avut loc pe 16 iunie 1988.

Cuvîntul mingiilor al Scripturii a fost rostit de frații Marin Pirvan, Corneliu Toma, C-tin Petcu, Dezideriu Faluvegy.

— Cu profund regret și cu durere consemnăm aici spre cunoașterea frățietății noastre, încetarea din viață a fratelui pastor pensionar Iorga Ignat.

Născut la 6 octombrie 1905 în comuna Putineiu din județul Teleorman, cunoaște de mic solia adevărului advent și este pătruns puternic de spiritul curat, cald și activ al celui ce a fost „bătrînul Ivăncică”, lucrătorul laic al plaiurilor teleormănene, ale cărui caracter și credincioșie au rămas adînc însemnate în inima celor ce l-au cunoscut.

Ciștiștigat fiind de adevăr urmează cursurile Seminarului Teologic și la 1 septembrie 1935 este angajat ca pastor asistent în conferința Muntenia, activînd pînă în 1939 cînd este întărit ca pastor al bisericii A.Z.S. în București.

Din octombrie 1939 lucrează ca pastor în Turnu-Măgurele și Alexandria, pînă în 1957 cînd este chemat la București și activează în calitate de consilier, secretar, și președinte al Conferinței București pînă în 1967 cînd se pensionează.

L-am cunoscut în 1949 cînd tînăr absolvent al Seminarului, am fost chemat să-i fiu ajutor în districtul Fureulești, Spățărei, Ulmeni, Moșteni, Voivoda, Piatra, Lisa, Secara Dracea, Zimnicea, Zimnicele. Ca dascăl, am văzut în el tipul celui chemat și convins de lucrarea chemării sale. Despre el se poate spune ca despre marea majoritate a bătrînilor noștri: „Fac un singur lucru” și anume, lucrarea la care

am fost chemat. Modest, zelos cercetător al Evangheliei, legat prin toate fibrele de această biserică, a fost un exemplu de devoțiune și dăruire pînă la sacrificiu.

În 1934 își întemeiază o familie în care se va naște Emanuel Emil, care a fost tot timpul bucuria și nădejdea familiei.

În lucrarea de pastorație ca și în slujbele de răspundere a fost totdeauna alături de frații cu care s-a identificat. Am învățat de la el ceea ce nu se învață în școli și anume, obligativitatea slujitorului lui Dumnezeu de a se identifica cu frățietatea din comunitățile noastre, de a-i cunoaște personal, acasă, de a suferi împreună cu ei și a se bucura împreună cu ei, de a le tilmași profunzîmile adevărului divin în actele și manifestările vieții și numai atunci cele rostite de la amvon vor avea acces la inimi.

Deși pensionat, fratele Iorga era prezent în viața bisericii, a pastorilor conferinței București. Un cuvînt, un sfat, o experiență era regulatorul necesar celor cu mai puțină experiență. A fost un model de modestie cum rar se mai întîlnește. Cîtă nevoie avem de a aprecia astfel de caractere!

Își încheie viața și alergarea slujirii lui cu credința puternic ancorată în Cel care l-a călăuzit toată viața. Un gînd pios de recunoștință la dispariția acestui slujitor al lui Dumnezeu, în speranța revederii la învierea drepților,

Pastor,
Dumitru Popa

Iorga Ignat
1905-1988

Între 13—20 iunie 1988 a avut loc la Hamburg, R.F.G., sesiunea comitetului executiv al organizației adventiste „Diviziunea Euro-Africa”. Din partea Uniunii noastre, la aceste lucrări au luat parte frații Dumitru Popa, președintele Uniunii, membru al acestui organism, și Ioan Ciucă, președintele Conferinței București, ca invitat.

Tinerea acestor lucrări la Hamburg a fost prilejuită de aniversarea unui secol de activitate a Casei de Editură a Bisericii A.Z.S. din R.F.G., ocazie cu care s-a evidențiat activitatea editorială a acestei prestigioase Case de Editură.

Pe agenda lucrărilor au figurat prezentarea de rapoarte ale activității departamentelor, probleme financiare și diverse alte probleme legate de viața și activitatea spirituală a acestei organizații bisericești.

În cuvântul său rostit miercuri 15 iunie, fr. Dumitru Popa a scos în evidență legăturile dintre Casa de Editură din Hamburg și Editura Curierul Adventist din România, începând din 1920 și pînă astăzi, a prezentat viața și activitatea bisericii A.Z.S. din România, și a subliniat necesitatea unei imperioase nevoi a trăirii adevărului pe care îl predicăm și tipărim. Întreaga activitate a bisericii, dacă nu se materializează într-o viață de o înaltă factură spirituală sub călăuzirea

divină spre a sluji omenirii, asemenea Domnului Hristos, atunci, ea nu răspunde nevoii și scopului pentru care Dumnezeu a adus-o la existență.

Cu această ocazie fr. Steveny, secretarul Diviziunii, a prezentat un raport al vizitei sale în România, scoțind în evidență puternica viață religioasă a bisericii A.Z.S. din țara noastră, libertățile de care ne bucurăm, frumusețea patriei noastre, arhitectonica nouă a orașelor și căldura ospetiei române.

— În decursul lunii iulie am avut plăcerea de a avea în mijlocul nostru pe frațele Delmer Holbrook însoțit de soția sa, Betty Holbrook.

Soții Holbrook au avut ocazia să viziteze orașele București, Cluj-Napoca, Timișoara, Lugoj, să participe la inaugurarea casei de rugăciune de la Oinacu, jud. Giurgiu și să viziteze capetele comunităților Frata și Chesău din județul Cluj.

În interviul acordat redacției noastre fr. Holbrook scoate în evidență experiența deosebită a acestei vizite în țara noastră.

— În cursul lunii iulie 1988 s-a ținut în Franța, la Collonges și la Friedensau în R.D.G., o conferință biblică organizată de Universitatea Andrews, din S.U.A. Din partea bisericii noastre, la aceste lucrări au luat parte pastorii: Aldea Traian,

Dima Viorel și Orban Adalbert, la Collonges, iar frații: Buciuman Ioan, Moldovan Aron și Szasz Ernest au luat parte la conferința biblică de la Friedensau.

— Între 5—15 august 1988 am avut ca oaspete în mijlocul nostru pe fr. dr. G. Oosterwal, decanul institutului de misiologie de pe lângă Conferința Generală A.Z.S., din cadrul Universității Andrews.

Cetățean olandez, țara sa de origine, a activat ca profesor universitar în Olanda, pastor în America Latină, în Noua Guinee, Filipine, și de câțiva ani conduce acest institut. Oaspetele a avut ocazia să cunoască comunitățile București-Crinul, Popa-Tatu, Labirint, Peretu I, Peretu II și Cringeni, să facă o vizită la sediile conferințelor și să petreacă un Sabat în comunitatea Matca, din conferința Bacău.

A rămas profund impresionat de viața bisericii, de libertățile de care ne bucurăm și de deosebita preocupare pentru casele de rugăciune, avînd cuvinte de o deosebită apreciere pentru arhitectonica și spiritul comunității Matca, ca și ale celorlalte comunități. Experiența sa și personalitatea sa au făcut ca vizita dînsului să fie atît pentru dînsul cît și pentru noi o binecuvîntare.

Redacția

Sfîrșit de cale

În ziua de 17 mai 1988, încetează din viață fr. Mihalache Zaharia, membru al comunității Alexandru Odobescu (Barza) jud. Călărași.

Născut la 17 august 1901 în com. Barza, a fost toată viața sa un harnic trudit al pămîntului. Legat prin fire ancestrale de glia străbună a muncii cu sîrg, și și-a format o gospodărie și o familie pe care a educat-o în spiritul muncii și al cinstei.

În mai 1931 primește botezul în cadrul bisericii advente și împreună cu comunitatea din Barza (Al. Odobescu), trece — în acele timpuri — prin încercări ce au pus la probă atașamentul pentru adevăr. A slujit comunității în diferite slujbe, printre care și aceea de prezbiter, slujind frățietății după darurile ce i-au fost date de Creator.

L-am cunoscut din anii copilăriei mele, i-am apreciat efortul, experiența și zelul. Am avea mult de cîștigat dacă ne-am apropiat mai mult de bătrînii noștri și dacă am încerca să le simțim mai aproape pulsul vieții și experienței lor.

Fr. Mihalache Zaharia a rămas credincios legămîntului încheiat cu Domnul și Mîntuitorul său și a închis ochii în nestrămutata nă-

dejde a învierii la o viață veșnică împreună cu cei mîntuiți.

Înmormîntarea a avut loc în comuna natală unde împreună cu frații și surorile ce le-au apreciat, l-am însoțit la locul odihnei sale temporare. Cuvîntul Evangheliei rostit de fr. pastor David Liviu și de cel ce semnează aceste rînduri, a conținut mîngiere și sprijin pentru cei întristați și îndurerăți.

— În ziua de 14 iulie 1988, orele 17.30, pe șoseaua dintre Furculești și Alexandria jud. Teleorman a avut loc un groaznic accident de mașină care a curmat viața tinerilor Mara Marian și Mara Daniel, fiii familiei Mara din Comunitatea București — Belu.

Mara Marian vede lumina zilei la 4 septembrie 1959 în Turnu Măgurele jud. Teleorman. Crește în București unde urmează cursurile liceale și se specializează în depanarea aparatelor de radio, T.V., urmînd și cursurile Institutului Politehnic din București.

Ținăr studios, inteligent și credincios, a încheiat legămîntul prin botez cu Mîntuitorul său în 13 iunie

1984 și a fost dirigintele-ajutor al Școlii de Sabat a Comunității București — Labirint.

Mara Daniel se naște la 19 octombrie 1965 în București unde își petrece copilăria și urmează cursurile elementare și liceale — ca și fratele său se specializează în tehnica depanării aparatelor radio, T.V.

Harnic, plin de inițiative și comunicativ, te cucerea prin deschiderea și sinceritatea sa.

Doi frați de corp și de credință, înfrățiți în viață și înfrățiți și-n moarte.

Dispariția lor tragică ne-a consternat și îndurerat profund, făcîndu-ne să ne numărăm mai bine zilele spre înțeleptirea inimii și vieții noastre.

Numai Cel Atotputernic, cu făgăduințele Lui pline de nădejde, poate alina durerea zdrobitoare a familiei Mara și a celor ce i-au cunoscut și apreciat.

Împreună cu proorocul Ieremia sîntem nevoiți a spune și noi: „O, voi, care treceți pe lângă noi, priviți și vedeți dacă este vreo durere ... ca durerea ... noastră”. (Plingerile 1,12).

Pastor,
Dumitru Popa